Geschiedenis van het onderwijs

Bron: "De schoolstrijd in België door P. Verhaegen - 1906

Nationale voorgeschiedenis
Frans Bestuur (1792-1814)

In 1795 werd het ganse toekomstige België door Frankrijk bezet.
In 1796 werd de universiteit van Leuven afgeschaft en religieuze orden werden ontbonden.
Boerenkrijg van 1798 tot 1799.
Tijdens het Bewind van Napoleon Bonaparte kwam het concordaat met de paus tot stand waardoor o.a. de katholieke eredienst werd hersteld en de geestelijkheid werd bezoldigd.
Napoleon werd op 18 mei 1804 tot keizer verheven en kwam er zware druk te liggen op de Kerk.
Kerk en Staat werden gescheiden. De Kerk verliest alle voorrechten. De Staat eigende zich het monopolie toe van het onderwijs tot zelfs van de opvoeding van de kinderen. Dat was voortaan regeringszaak. Maar de Kerk bleef een grote levenskracht uitstralen zelfs na het verlies van haar goederen. Voortaan is de Kerk van de Staat gescheiden maar behoudt zeker rechten door het Concordaat gewaarborgd.

Hollands Bewind (1815-1830)

30 mei 1814: vereniging van België met Holland.

Het Openbaar Onderwijs kreeg de volle aandacht van Willem I, immers men had het toen over "onze bedroevende achterlijke bevolking". Maar Willem nam belangrijke beslissingen want in het Zuiden was het onderwijs niet georganiseerd. We hadden hier geen opgeleide onderwijzers, ingerichte schoollokalen of goede handboeken, noch was er een regelmatig schooltoezicht. Er werden in 10 jaar tijd 1146 schoollokalen bijgebouwd of vernieuwd. De gemeentelijke scholen kenden een grote aangroei van leerlingen

De koning besliste in zaken van bestuur en onderwijs dat niet vrij was. Hij schonk dan ook zijn volle aandacht aan het openbaar onderwijs. Vierduizend kosteloze lager scholen kregen gediplomeerde onderwijzers en in 1816 werden zeven athenea door de Staat geopend. Lier kreeg in 1818 een normaalschool. De universiteit van Leuven werd terug uitgebouwd en Gent en Luik kregen een universiteit.

In 1819 werd het Nederlands, ook in het Vlaamse deel, de officiële en nationale taal.

De godsdienstpolitiek van de koning zal de oorzaak zijn van de latere scheuring.

De kloosterorden die voor een vrij onderwijs zorgden werden tegengewerkt en vanaf 1824 eiste Willem I van de onderwijzende orden een officiële vergunning en bekwaamheidsdiploma's. Hij droomde tevens van een staatskerk.

Vanaf 1827 waren drie stromingen actief: de liberalen, de liberale katholieken en de katholieken.

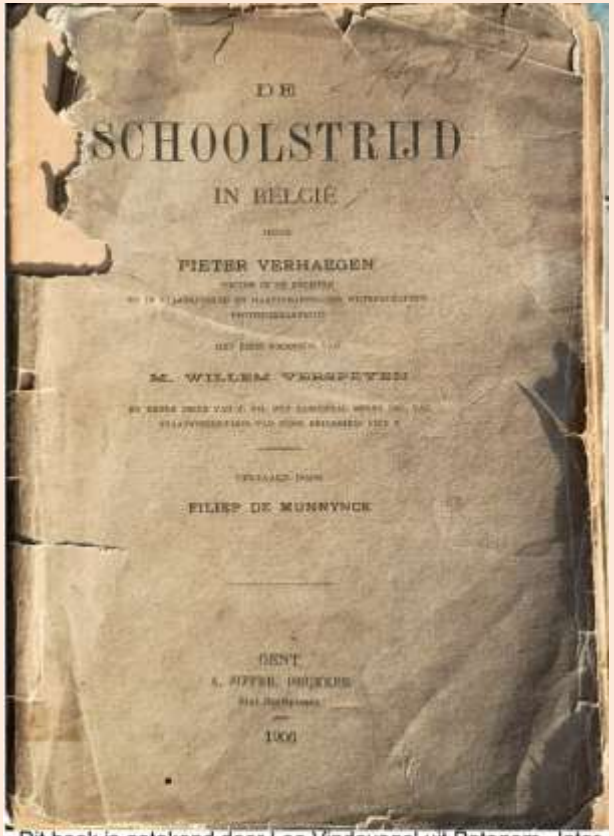

Dit boek is getekend door Leo Vindevogel uit Petegem , later onderwijzer in de katholieke school in Ronse. Het boek werd mij overhandigd door Orpha Goebeert , zus van drukker Octaaf Goebeert uit de Bredestraat te Ronse.

1828 ontstond het katholiek-liberaal verbond. De katholieken deden toegevingen over de gelijkstelling van de godsdiensten en de liberalen erkenden de vrijheid van het onderwijs.

Tijdens het Belgisch bestuur

"Koninklijk Besluit van 26 april 1852
In iedere gemeente van het koninkrijk moet er minstens een lagere school zijn waarvan de lasten ten laste zijn van de gemeente en in alle geval van noodzaak, kan 1 school dienen voor verschillende scholen uit de buurgemeenten wanneer er in een gemeente reeds een lagere privéschool is dan kan die gemeente ontslagen worden om een school op te richten. De gemeente kan ook privéscholen overnemen . Er zijn normaalscholen van de staat en 7 aangenomen bisschoppelijke normaalscholen voor aspirant-onderwijzers. Er zijn 6 scholen voor vrouwelijke onderwijzers georganiseerd door een Koninklijk Besluit van 2 november 1848 aangevuld met deze van 30 augustus 1854 en van 25 oktober 1861. Op 29 mei 1886 werden nog eens 2 normaalscholen voor onderwijzers en 2 voor onderwijzeressen opgericht. En hoera… in 1889 verscheen een wet dat de kinderarbeid verbood voor kinderen onder de 12 jaar. De kinderen hadden vanaf nu de gelegenheid onderwijs te volgen. Het zal in ons land echter nog tot 1914 duren vooraleer de kinderarbeid onder de 14 jaar wordt afgeschaft.
Koninklijk Besluit van 26 mei 1843 regelt het onderwijs voor de arme kinderen. De gemeenten worden er aan gehouden het onderwijs van de armen gratis te voorzien zijnde 1. Kinderen van ouders die van de weldaad afhangen 2. kinderen van arbeiders die niet meer bezitten dan een dagloon 3. Alle andere kinderen van wiens persoon die er mee belast zijn niet in staat zijn onderricht te geven. Het kind moet 7 jaar zijn en maximum 14, dat hij is ingeënt of de pokken heeft gehad, dat de ouders of voogden in de gemeente moet wonen. Het onderricht bestaat uit 1. Godsdienst of moraal 2. Lezen 3. Schrijven 4. Begrippen van Frans Nederlands of Duits volgens lokale behoeften 5. Elementen van rekenen 6. Maten en gewichten. De gemeente mag de gemeentelijk onderwijzer benoemen of ontslaan met of zonder loon en voor 3 maand of meer.

Onderwijs van godsdienst en moraal wordt gegeven onder toezicht van de ministers van cultuur door de meerderheid van de leerlingen in de school gevolgd. De kinderen die niet deelnemen aan de godsdienstige communie zijn ontslagen voor dit onderricht."

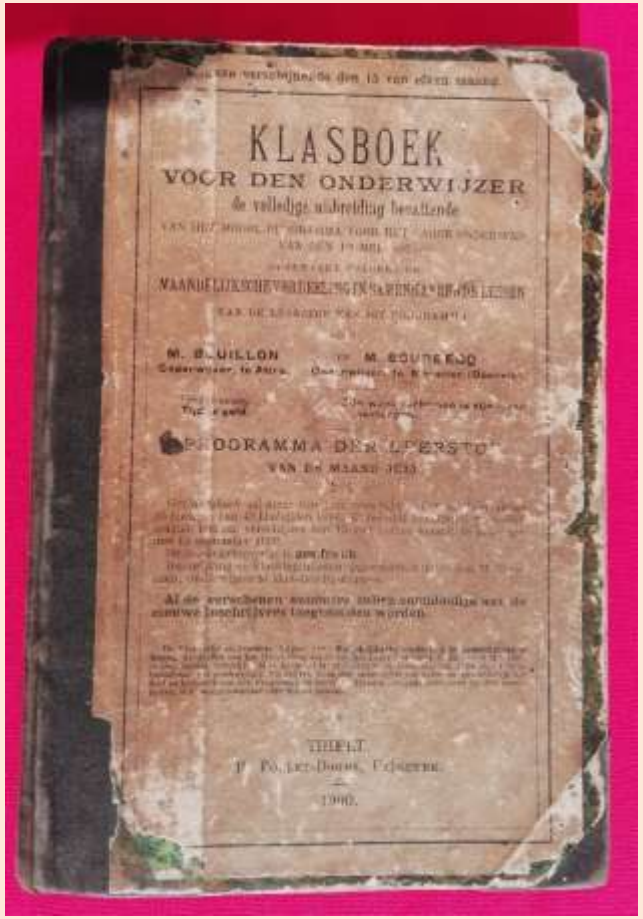

Van 10 november tot 4 juni 1831 had Het Nationaal Congres plaats. De meerderheid bestond uit katholieke voorstanders van de moderne vrijheden. De bijna even grote groep van liberalen beleden toen nog voor het merendeel de katholieke godsdienst, een minderheid waren vrijdenkers.
De Belgische Grondwet was klaar op 7 februari 1931.
De Belgische grondwet waarborgde toen reeds de vrijheid van onderwijs (artikel 17) in een geest van ruime tegemoetkoming aan de vrijheid en aan de godsdienstigheid van de school.
De katholieken wilden in het openbaar leven de leer van de Kerk doen zegevieren.
Het openbaar onderwijs werd voor het eerst geregeld door de wet van 23 september 1842 "Krachtens de wet van 1842 op het lager onderwijs moest iedere gemeente op haar grondgebied ten minste één school hebben. In de meeste gemeenten werden vanaf dan, met staatstoelagen, nieuwe openbare scholen gebouwd, met als doel openbaar lager onderwijs in te richten.
Het onderwijs, vooral het lagere, bleef de voornaamste inzet van de partijstrijd. In 1842 hadden beide partijen eendrachtig nog samengewerkt aan de eerste organische wet op het lager onderwijs maar na 1847 werd de liberale schoolpolitiek geleidelijk vijandig tegenover de godsdienst.

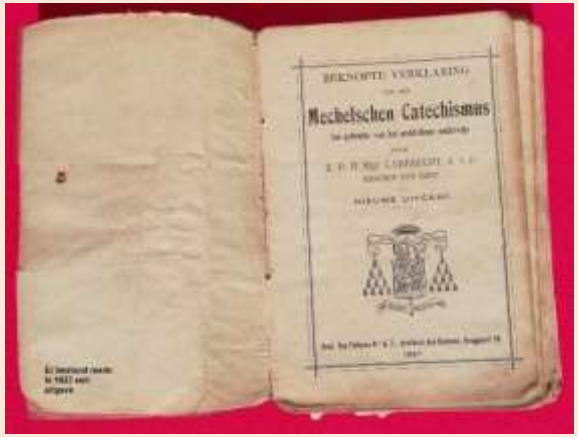

1847: werkelijke onafhankelijkheid van het burgerlijk gezag tegenover de godsdienst én voor de organisatie van het staatsonderwijs in alle graden.
1879 1augustus: de liberale ongelukswet bepaalt dat elke gemeente een officiële school moest inrichten en dat godsdienstonderwijs slechts gegeven mocht worden op aanvraag van én buiten de lesuren. Het aannemen van vrije scholen door de gemeenten was voortaan verboden. Daarop zal in februari van 1879 een " gezamelijke vastenbulle" volgen die de bisschoppen deden verschijnen als een herderlijke brief, bijzonderlijk tot de huisvaders gericht.
Er zal een jarenlange schoolstrijd volgen.
Voortaan kon iedere vrije school die aan de wettelijke voorwaarden voldeed *aangenomen* worden. Vandaar dat wij destijds al eens school liepen in een *Aangenomen Meisjesschool* of in een *Aangenomen Jongensschool*, zoals ook in Nukerke het geval was.
De conservatieven (katholieken) en de liberalen streden om de macht ten einde hun programma te verwezenlijken. Onder de katholieken waren dan nog twee stromingen; de liberale katholieken en de ultramontanen. In 1864 werden veel stichtingen opgericht ten voordele van het godsdienstig onderwijs in de officiële scholen.
De schoolwet van 1879 , ook "ongelukswet" genoemd, werd gevolgd door de wet van 1881 op het middelbaar onderwijs. Genoeg om *een schoolstrijd* te ontketenen. Ten einde het godsdienstig onderwijs te redden richtten de katholieken over het hele land *vrije scholen* op die ze met de grootste opofferingen in stand hielden. Bovendien wezen de bisschoppen en de geestelijken een zware druk op hun gelovigen hun kinderen een godsdienstige opvoeding te geven. Vanaf februari 1879 werden van op de kansels een herderlijke brief van de Belgisch bisschoppen afgelezen. Die "vastenbulle" was "gericht tot de huisvaders en tegen het anti-godsdienstig karakter van dit nieuw ontwerp. De brief eindigde met " *Van de scholen zonder God en van de meester zonder geloof, verlos ons Heer.*" De priester zou voortaan na elke preek deze zin voorzeggen. Het ministerie deed zijn beklag bij de paus van Rome om het gedrag van de bisschoppen te laken. Tevergeefs ! De

betrekkingen met Rome werden in 1880 verbroken. Het buitensporig radicalisme deed een nieuwe partij ontstaan nl. de partij der onafhankelijken. Zij verzekerden in 1884 de zegepraal aan de katholieken.
1895: de wet van Woeste-Schollaert verplichtte op zijn beurt het godsdienstonderricht, behalve wanneer de vader er zich tegen verzette.

De catechismussen zouden voortaan voor de schooljeugd de basis vormen van het christelijk geloof. Zie afbeelding van de Mechelse Catechismus uitgave 1927.

Het ontstaan van het katholiek onderwijs.

Het katholiek onderwijs werd opgericht in 1879.
De schoolstrijd van 1879 tot 1884 ging om het veroveren van de kinderzieltjes. De grondwet schreef "vrijheid van onderwijs" voor . Dit wil zeggen dat de staat moet instaan voor het openbaar onderwijs, in rechte, dat was thans het standpunt van de liberalen. Daar tegenover stond het standpunt van de katholieken die als standpunt hadden; "de Staat is volslagen onbevoegd om een nationaal onderwijs te leiden". Na toegevingen vroegen ze in ruil dat de opvoeding en onderwijs in de openbare scholen op "den Godsdienst" zouden gesteund zijn. Uit een vergelijk tussen de twee partijen ontstond de wet van 1842.
Over het godsdienstonderricht.
"Krachtens die wet behoorde het zedelijk en godsdienstig onderricht verplichtend tot het programma der lagere gemeentescholen. Het werd in iedere school door de onderwijzer zelf gegeven, overeenkomstig den eredienst waartoe de meerderheid der leerlingen behoorde, en onder de waakzaamheid en leiding der bedienaars van dien godsdienst. De kinderen, die niet behoorden tot de godsdienstige gemeenschap, waarvan de meerderheid der leerlingen deel uitmaakte, waren van den godsdienstleergang ontslagen"
In die tijd was het pover gesteld met de opleiding die de mensen hadden genoten. Immers, amper 49% van de kinderen konden lezen en schrijven.

In 1840 telde België nochtans 5189 scholen waarvan 2284 vrije (katholiek) scholen.
Vanaf 1875 schenen de katholieke weg te kwijnen want hun aantal daalde tot 958 terwijl het aantal gemeentescholen steeg tot 4157.
In 1845 waren er lagere gemeentescholen, aangenomen scholen en vrije scholen. De schoolplicht werd pas in juni 1914 ingevoerd.

Oude prent

Eerste onderwijsvorm in Nukerke

In de 18de eeuw nam het volksonderwijs een aanvang. De parochie Melden-Nukerke kreeg z'n eerste onderwijsvorm in 1713 toen een zekere Piet Spileers een beurs stichtte om de arme kinderen te leren lezen en schrijven. De hoofdzaak was de jongeren in de katholieke godsdienst op te voeden. De eerste onderwijzer zou

ene Jan Georges Signor zijn geweest. Een "Duitschman hier toegekomen met het duitsche leger". Hij gaf onderricht van 1719 tot 1729. Veel moet je je van dat onderricht niet bij voorstellen; de dames en heren voor de klas waren in die tijd gewone "goede zielen" van de parochie die soms zelf met moeite konden lezen en schrijven. Ze hadden geen diploma. Kwamen in aanmerking om te onderrichten: "een juffrouw", de koster, de onderpastoor…
Nukerke wordt op de kaart gezet.

De deur des Hemels staat open voor al degenen die hun betrouwen op Maria gesteld hebben. H. BONAV.

†

BID VOOR DE ZIEL

VAN DEN ZEER EERW. HEER

DESIDERIUS-AUGUSTINUS

VAN MALLEGHEM,

te Nukerke geboren . . . 14 Januari 1831
in het Seminarie getreden . . 1 October 1853
Priester gewijd te Gent . . . 20 December 1856
Onderpastoor te Pamele . . . 22 December 1857
Coadjutor van den E. E. H. Verduyn
in S. Nicolaas te Gent . . . 3 Januari 1859
Onderpastoor in S. Nicolaas te Gent . 24 Mei 1869
Algemeene Bestuurder der Zusters
Franciscanessen van Gent . . 10 Januari 1871
Eerekanunnik van Sint Baafs . . 25 Juli 1877
Dekanale schoolopziener . . . 22 September 1879
Titulaire Kanunnik . . . 16 Juli 1889
gedurichtig in den Heer ontslapen te
Gent . . . . . 29 Januari 1899

Op u, Heer, heb ik gehoopt, in eeuwigheid zal ik niet beschamend gemaakt worden. PS. 70, 1.

Gij allen die mij bemind hebt, bidt voor mij, want de hand des Heeren heeft mij getraakt.

Jesus, Maria, Jozef, ik geef U mijn hart, mijne ziel en mijn leven.

Jesus, Maria, Jozef, staat mij bij in mijnen doodstrijd.

Jesus, Maria, Joseph, dat mijne ziel met U in vrede ruste! (300 dagen afflaat).

Mijn Jesus barmhartigheid. (100 dagen afflaat.)

Zoet Hart van Maria, weest mijne zaligheid. (300 dagen afflaat.)

R. I. P.

ONTSTAAN EN EVOLUTIE VAN HET KATHOLIEK ONDERWIJS TE NUKERKE

Tekst uit een oude brochure.
"In 1877 deden de Z.E.H. Kan. Désiré Van Malleghem en zijn zuster Clémence, een klooster en een school bouwen te Nukerke. De E.H. Pastoor De Groote vroeg Zusters van Barmhartigheid om klooster en bewaarschool te bedienen.

"In de buitenparochiën was 't eene heele zaak, de katholieke school op te richten. Met groote plechtigheid werd er de eerste steen van gelegd onder de zegeningen der Kerk; dan droeg elk zijn offer bij en dikwijls zijnen arbeid. De gespannen der pachters en der eigenaars deden het vervoer; de materialen werden kosteloos geleverd; in menige plaats werkten metsers, timmerlieden en dekkers zonder loon; de armsten stelden zich om een drankje dienstbaar. De schoolplans, de bestekken, de indeling der klassen, de keus der meubileering waren het voorwerp van veelvuldige studiën in de schoolkomiteiten en in de drukpers. De beste bouwmeesters van het land hadden meêgewerkt om modelgebouwen op te richten. Vele zulke gebouwen, opgericht in den eenvoudigen en slanken gotische stijl, die alsdan in België, dank aan de beroemden baron Bethune, begon terug te komen, hadden een waarlijk aanvallig uitzicht; sommigen waren dusdanig geschikt, dat zij eens of morgen, mits eene geringe verandering, kleine landelijke godshuizen konden worden." Uit "De schoolstrijd in België".

De eerste Zusters: Moeder Raphaël, Zuster Felicitas en Zuster Birgitta kwamen er den 8ste Juli 1877 toe, en werden er aan de goede zorgen van den E.H. Pastoor toevertrouwd., die aan de Zusters het allenodigste bezorgde en 100fr per Zuster aan het Moederhuis zou uitbetalen. De Zusters van de Bewaarschool kenden groten bijval: na 8 dagen waren er reeds 81 kinderen. In 1879 werd een jongensklas naast het klooster gebouwd, waar een onderwijzer fungeerde. Tijdens de schoolstrijd 1879-1884 stond het klooster twee lokalen af voor de school. In een die klassen gaf Zuster Reinilde, later Algemene Overste, het onderricht. In 1884 worden Lagere- en Bewaarschool aangenomen.

Het leven der school heeft nu zijn normaal verloop: uitbreiding en verbeteringen naarmate de schoolbevolking toeneemt of de eisen der hygiëne en gereiflijkheid zich deden gelden.

Mei 1940 bracht over 't klooster de grote beroerte. Reeds den 12 Mei kwamen de eerste vluchtelingen. De scholen werden ontruimd en ingericht als nachtverblijf. Den 20ste Mei waren de Duitsers daar. Zij eisen gans het gelijkvloers van 't klooster voor hun gekwetsten; de Zusters met de weesjes werden naar den kelder verwezen, waar ze een akeligen nacht doorbrachten. s ' Morgens, na herhaaldelijk kloppen op de deur mochten een paar Zusters er uit om bij een gebuur koffie en brood te halen. Ze moesten weer de kelder in om 8 u. Als ze boven kwamen lag alles vol soldaten. Dan maar naar de klas van den 4den graad om wat eten voor te bereiden. Ondertussen brachten ze maar gedurig gekwetsten en bij 't vallen van den avond verhuisden de Zusters naar 't hospice en namen in der haast alles mee wat

ze konden. 's Anderendaags gingen ze vlug een kijkje nemen; alle klassen waren open gebroken en veel was geroofd. Den 30ste Mei werden de klassen ontruimd. Nu konden de Zusters een groot deel van hun inboedel onderbrengen en er met de kinderen slaapgelegenheid vinden. Den 1ste Juni vertrokken alle soldaten , en nu werd er van alle kanten bijgesprongen: Zusters, schrijnwerkers en kinderen, sjouwden, droegen, kuisten, timmerden met een koortsige bedrijvigheid, zodat op één dag het klooster weer bewoonbaar werd.
Enkele dagen later kwam nog eens een groep soldaten de rust storen voor enkele uren. Gauw werd echter weer alles in orde gebracht. Verder verliep alles rustig." Tot hier letterlijk uit de brochure.

P. 3

O GOEDE EN ALMACHTIGE JEZUS, die U bang mijne knieen in uwe [illegible] ... ik mij de grootste vertrouwd mijn [illegible] gaat, zoo Gij U gewaardigt, in mijn hart te drukken, levendige [illegible] van Geloof, Hoop en Liefde, een waar berouw over mijne zonden en wenken zoal vullen wij om mij te bekeren, terwijl ik met grote [illegible] ... en daar geen [illegible] ... vrij wenden, [illegible] voor U [illegible] Gij [illegible] U [illegible] ... ZU HEBBEN MIJNE HANDEN EN VOETEN DOORBOORD EN AL MIJNE BEENDEREN GETELD. "

Mijnen [illegible]

Die er velen in de wegen der rechtvaardigheid onderrichten zullen in de altijddurende eeuwen als sterren blinken. Dan. XII. 3.

†

BID VOOR DE ZIEL

van Mijnheer

JAN-ANTOON VERLENT

Echtgenoot van Mevrouw

Irma Jooris

Voorzitter der Kerkfabriek, lid van de Derde Orde van den H. Franciscus, van den Bond van het H. Hart en al de andere genootschappen. Rustend-Hoofdonderwijzer der Katholieke Scholen.

geboren te Calloo den 9 Augustus 1866
en godvruchtig overleden te Nukerke den 19 Juni 1940,
versterkt door de Rechten onzer Moeder de H. Kerk.

Hij was een goede en zoetaardige man, eerbaar van voorkomen, zedig van handel, bevallig van taal, van kindsbeen af in de deugd geoefend. II Mach. XV. 12.

De wet der waarheid was in zijnen mond en de ongerechtigheid was op zijne lippen niet te vinden; hij wandelde met mij in vrede en in rechtzinnigheid en hij trok er velen van de boosheid af.

Beminde echtgenoote, heb goeden moed na de droefheid die u komt te overvallen, 't Is immers geschied zoo het den Heer beliefd heeft. Ik sterf gerust en gelukkig. Medeburgers wien ik gedurende mijn ambt het geluk heb gehad te mogen vormen, blijft vroom en sterk in 't geloof en vergeet mij niet in uwe gebeden. Vaartwel en allen, tot wederziens hierboven.

Zoet Hart van Jezus, wees mijne liefde. 300 d. afl.

Barmhartige Jezus, geef zijne ziel de eeuwige rust.

300 dag. afl.

Drukkerij Hoffmann. Nukerke.

Na een woelige periode onder het bestuur van meester Jan Verlent, onderwijzer-schoolhoofd – die woonde met zijn vrouw Irma Joris op het dorpsplein nr 12 -, treedt een nieuw generatie jonge onderwijzers aan in de aangenomen jongensschool: Maurice Bastien, Benoit Lepez en Marcel Lepez . Bastien was er onderwijzer van 20 april 1931 tot 31 oktober 1931 en van 1 november 1931 tot 1 april 1937. Hij gaf ook les in de zondagschool voor de jongens tot 16 jaar. Daar kregen ze les over land- en tuinbouw. Ook mijn vader stak daar veel van op en kon zonder moeite fruitbomen snoeien en tot weelderige bloei brengen.

Maurits Bastien was afkomstig van Zulzeke. Zijn ouderlijk huis was schuins over de gemeenteschool. Hij was een boerenzoon die nadien in het seminarie is getreden en priester werd. Hij richtte in Nukerke de kajottersbond op. Maurits kreeg zijn "Heilige Priesterwijding" en deed zijn "Eerste Plechtige H. Mis" te Gent op "Beloken-Paschen" 1943. Hij werd in Zulzeke gevierd op 9 mei 1943. Priester Bastien werd zelfs

onderpastoor op Sint-Hermis te Ronse. Zie grafzerk hiernaast aan de kerkmuur in Zulzeke met als tekst "Om mensen tot God te brengen is werken goed, bidden nog beter maar lijden is het beste (Priester Poppe) Geboren te Zulzeke 11 september 1908 - Priester gewijd te Gent op 2 mei 1943 - Pastoor te Michelbeke - overleden 5 april 1966".

Klas van de eerste en tweede froebel (zoals dat vroeger veel werd gebruikt - kakschool was een beetje pejoratief) gehouden door zuster Lucienne in het klooster.

Ik ben de verrijzenis en het leven.

†

De Vader, Heer en Meester over leven en dood, heeft tot de vreugde van zijn Vaderhuis geroepen, de ziel van zijn trouwe priester

Zeer Eerwaarde Heer

MAURITS BASTIEN

Pastoor te Michelbeke

geboren te Zulzeke op 11 september 1908, priester gewijd te Gent op 2 mei 1943, gewezen Onderpastoor te O.L.Vrouw van Pamele-Oudenaarde en St.-Hermes te Ronse, overleden te Berchem-Vlaand. op 5 april 1969.
Hij werd gesalft met de heilige olie der zieken en gestorkt door de paasselijke zegen « in articulo mortis ».

En zouden U in volledige onderwerping aan Gods wil :

De heer en mevrouw Henri VANDENBOSCHE-BASTIEN,
Mevrouw Michel DE BRUYNE-BASTIEN,
De heer en mevrouw René RONSE-BASTIEN, zijn neven en nichtenkinderen ;

De heer en mevrouw Jozef De BRUYNE-COOMAN en kinderen,
De heer en mevrouw Jozef VAN PARIJS-DE BRUYNE en kinderen,
De heer en mevrouw Roland VANDEKERKHOVE-DE BRUYNE,
De heer en mevrouw André RONSE-SPILLEERS en kinderen, zijn neven en nichten ;

De heer en mevrouw Michel LAMMENS-VAN LAEYS en kinderen,
De heer en mevrouw Henri ROONS-VAN LAEYS en kinderen,
De heer en mevrouw August SPILLEERS-TORNEAU en dochter Christine,
De heren leden van de Eerbiedbroek,
De Eerwaarde zusters van het wit-gele kruis,
De familiën BASTIEN en SPILLEERS.

Wij nodigen U uit samen met ons het Eucharistisch mysterie van Christus dood, verrijzenis en hemelvaart te vieren op Paaszaterdag 12 april 1969 om 10 voor 30 in de parochiekerk van St.-Sebastiaan te Michelbeke.

Samenkomst aan het rouwhuis, pastorij te Michelbeke om 10 u. 15.

De stoomtrein met offerande, gevolgd door terzerdelosmaling, zal plaats hebben te Zulzeke om 14 u. 30.

De Metten en Lauden zullen gezongen worden op Paasdag om 17 u. te Michelbeke.

WIL UW HERDER IN UW GEBED EN OFFER GEDENKEN.

Drukkerijtje - Berchem-Vlaand.

Maria, Koningin der Priesters, bid voor ons.

TER BLIJDE HERINNERING aan mijn

VREDE

H. PRIESTERWIJDING

en

EERSTE PLECHTIGE H. MIS

GENT, BELOKEN-PASCHEN
— 1943 —
ZULZEKE, 9 MEI.

Ze noemden mij «Meester», ik heb voor de jeugd
De letters op borden geschreven,
Ze noemden mij «Leider», ik leidde... waarheen ?
Ach, leiders ook worden gedreven !
Toch kende ik een Meester met hooger gezag,
Hij kwam van het huis van den Vader,
Hij schreef in de zielen de woorden van God,
Die geest zijn en leven te gader,
Hij de eenige Leider, die weet waar Hij leidt,
Hij zelf is de weg en de waarheid,
Hij laat over leven en dood van den mensch
Zijn licht gaan met eeuwige klaarheid.
Bij Hem ging ik gretig terug naar de school,
Als kind zat ik weer op de banken,
Hij heeft mijnen geest met zijn waarheid gedrenkt,
Mijn ziel met zijn hemelsche dranken.
Nu heeft mij de Bisschop tot Priester gewijd,
Tot Priester die Christus vereeuwigt
Die leert en die leidt naar het Vaderlijk Huis,
Die zegent, die zalft en vereenigt.
Met U ga ik op naar het altaar, o Heer,
En buig over reine offeranden,
O, louter mijn lippen en heilig mijn mond,
Geef zeeg'nende kracht aan mijn handen.
Ja, zegen de vrienden in leven of dood,
Die heden met mij U bedanken
En zegen de Meesters die staan voor de jeugd,
O, zegen de jeugd op de banken. (X.)

Maurits BASTIEN.

Maurits werd in Zulzeke geboren op 11 september 1908 en werd tot priester gewijd in Gent op 2 mei 1943. Vooraf werd hij tot onderwijzer gediplomeerd in Sint-Niklaas. Nadien was hij waarnemend onderwijzer te Oudenaarde-Woeker van 09.01.1928 tot 20.07.1928, te Oudenaarde-Berchem-Neerstraat van 10.02.1930 tot 30.06.1930, te Ruien gemeenteschool van 09.07.1930 tot 19.07.1930 en van 19.01.1931 tot 1.x.1931, te Nukerke aangenomen school van 20.04.1931 tot 31.10.1931 en van 01.11.1931 tot 01.04.1937. Hij deed zijn legerdienst van 31.07.1928 tot 31.08.1929. Hij werd priester gewijd op 02.05.1943 (Beloken Pasen).Hij werd onderpastoor in de kerk van O.L.Vrouw van Pamele te Oudenaarde (08.05.1943) en onderpastoor te Ronse Sint-Hermes (30.10.1951). Op 14.05.1963 werd hij pastoor te Michelbeke.
Maurits Bastien ligt in Zulzeke begraven naast pastoor Joseph Regibo en priester Leo Lodewijk Jozef Puissant.

Links 2de en 3de leerjaar bij meester Oscar Decubber - jaar 1948. Leerlingen Roger Vandergheynst, Etienne De Riemaeker, Norbert Ysebaert, Hedwig en Herwig Vandenabeele, Johan Dhondt, Teirlinck Noël, Etienne Van Moorleghem , Lefebvre Prudent ...
Foto rechts 2de en 3de leerjaar bij meester Oscar Decubber - jaar 1951. Leerlingen Marcel Couvreur, Ysebaert, T'Kindt Etienne, Paul Decatelle , Van Huffel Maurice ...

Plaatselijke strijd

Ten gevolge van de wet van 1842 werd langs de Capellestraat (Pontstraat) een school met bijhorend schoolhuis opgericht. Er liepen meisjes en jongens school vanaf de leeftijd van 6 jaar. Beschrijving van het schoolgebouw: er was één grote klas voor de jongens en een kleinere klas voor de meisjes. Het plafon was heel hoog en op de noordenmuur van de jongensklas was een grote platte grond van Nukerke geschilderd. De speelplaats met sanitair lag langs de Capellestraat waar ook de toegang tot de school was. De meisjes moesten zich tevreden stellen met een kleine klasruimte en een kleine speelplaats achter het gebouw, aan de kant van de Mere. Het schoolhoofd was Theofiel Gilleman. Een zekere Chlotilde De Zaeytydt, echtgenote van Theofiel Holderbeke gaf aan de meisjes handwerk. Chlotilde woonde iets verderop op de plaats van de woning met huisnummer 45. Daar had haar man Theofiel een schrijnwerkerij en er was zelfs een herberg ondergebracht. Vooraan stonden drie grote, mooie linden, die gerooid werden bij de heraanleg van de Pontstraat begin 1970. In de volksmond heette het daar "aan kloaten fieli". Ook toen werd er een plaatselijke schoolstrijd tegen een openbare school uitgevochten. De pastoor Dutordoir predikte tegen de liberale school. Ook hij had het wekelijks van op de kansel over de strijd om de

zieltjes en de verderfelijke goddeloze, liberale school langs de Pontstraat Na 1930 begon het mank te lopen met de gemeenteschool, het aantal kinderen verminderde, tot er uiteindelijk maar één kind (Florent Brugge) overbleef en de school definitief werd gesloten. De gemeenteschool bleef voor de katholieken een groot obstakel te zijn. Eén de school was door de liberalen opgericht en twee de leerlingenpopulatie was gemengd. Ook Lucien Willems, Richard De Bisschop, Georges Van Maelsaeke en Marie Verpoort liepen er school. Meester Gilleman bleef nog enkele jaren in het leeg schoolgebouw wonen. Na zijn dood werd het schoolgebouw als schrijnwerkerij ingericht. Nadien werd het bewoond door Aloïs Norga die het later doorverkocht aan de familie Hector Van Moorleghem, die in het schoolgebouw een mechanische maalderij inrichtte. We weten verder van meester Gilleman dat zijn zoon is gesneuveld op de eerste dag van W.O.-II. Uitzonderlijk voor die tijd was het feit dat meester Gilleman een "spreekmachine" (voorloper van de platendraaier) had. Hij zou ook driemaal getrouwd zijn, met een zekere Maes, een Claus en met Gusta Toneau. Na zijn overlijden is zijn weduwe gaan wonen in het huis naast de school (zie nr 14). Ze is gestorven in het rustoord in Louis-Marie). Onder het burgemeesterschap van Armand Vandeputte, (°Nukerke 22 mei 1890), dienstdoende burgemeester in de plaats van burgemeester T'Sjoen, werd in 1930-1931 langs de Holandstraat een nieuwe gemeenteschool gebouwd door een zekere Van Coppenolle Joseph Hoevestraat 16 te Nukerke. Deze school omvatte naast het schoolhuis één kleuterklas en twee lagere klassen. Dit project kon verwezenlijkt worden door het feit dat Armand Vandeputte zich aansloot bij de liberalen. De tegenstanders dreven het zó ver te verkondigen dat het een "goddeloze school" was. In oktober 1986, werd dit gebouw, dat jarenlang danig was verwaarloosd afgebroken en vervangen door een moderne constructie. De onverdraagzaamheid stak terug de kop op. Maar dat is weer een ander, lang verhaal. Tenslotte werd het nieuwe project op 17 september 1988 officieel ingehuldigd door burgemeester Michel Langie, die zich volledig had ingezet voor de verwezenlijking van het project. (zie Gemeentelijk onderwijs)

Hiernaast een foto (1955) van het onderwijzend personeel van de Gemeenteschool en de leken leerkrachten van de Aangenomen Jongens-en meisjesschool . De jongens van de eerste klas volgden toen de lessen in de Aangenomen meisjesschool bij Juffrouw Angèle.

Van links naar rechts: Benoit Lepez (G), Christine Vanbosterhaut (V), Fedor De Merlier,(G) Angèle Dejonghe (V), Marcel Lepez (V), JuliaRonne (G), Oscar De Cubber (V), Martha De venter (G).

De zondagsschool

De meeste kinderen werden gedurende de week door de ouders zoveel als mogelijk uit de school gehouden. De reden daarvan was dat de meeste ouders, vooral uit de lagere klasse, daar niet het nut van inzagen en bovendien de oudere kinderen moesten zelf hun dagelijkse kost gaan verdienen. De zondagsschool zou wat soelaas bieden.

Het klooster te Nukerke

In de volksmond werden "de kinderen van het klooster" ook "de weeskinderen" genoemd. In werkelijkheid was het een gemengde groep van kinderen die een ouder verloren hadden, kinderen van een alleenstaande vader of kinderen uit gedeeltelijk ontwrichte gezinnen. Ze werden ondergebracht in het klooster dat deel uitmaakte van een complex dat bestond uit drie klassen voor de meisjesschool, palend aan de grote, verzorgde moestuin, verder de speelplaats met afdak en toiletten (toen vertrekken genoemd). Aan de zuidengevel van het klooster werd de jongensschool aangebouwd bestaande uit 3 klassen. Daar liepen de jongens school vanaf het 2de leerjaar tot en met het 8ste leerjaar. De leerplicht was verplichtend tot 14 jaar. Vanaf die leeftijd gingen veel kinderen werken. Weinig kinderen op het platteland zetten vóór W.O.-II de stap naar het secundair onderwijs. Jongens uit goede landbouwgezinnen waren toen beter af en mochten naar het secundair onderwijs in Ronse. Velen trokken naar het college. Maar … om hun Frans te leren werden ze in het internaat gestopt in een of ander, liefst katholiek, instituut juist over de taalgrens. Heel soms werden daar

ook de meisjes heen gestuurd, om Frans te leren en om welopgevoed te worden. Dat kan later van pas komen bij de keuze van een huwelijkspartner.
Het klooster heeft het uitzicht van een grote woning met juist voldoende ruimte om 5 zusters te huisvesten en een 12-tal kinderen in onder te brengen. Een deel van het gelijksvloer was voorbehouden aan de zusters; er was de keuken, de eetruimte en de leefruimte. Het andere deel (de noordkant), gescheiden door een middengang was de leefruimte voor die 12-tal meisjes. De voornaamste meubelen bestonden uit een lage tafel met stoelen. Tegen de wand stond nog een kast met een vakje voor elk kind. In dit lokaal werd er gegeten, gespeeld, gewerkt, huiswerk gemaakt en de catechismus geleerd. Op de eerste verdieping bevonden zich de slaapplaatsen voor de zusters en een kleine kapel. Onder het dak bevond zich de slaapruimte van de meisjes. Een ruimte zonder comfort, warm in de zomer en bitterkoud in de winter. De meisjes, soms hele kleintjes, hadden een weinig benijdenswaardig leven. Ze werden 's morgens vroeg gewekt want om 7 uur was er reeds een mis in de parochiekerk, 200 meter verder. Het moet gezegd, de gemeenschap had voeling met die kinderen. Ze waren er altijd als ook de gelovigen er waren. Ze waren niet weg te denken uit de gemeenschap. Heel wat parochianen lieten pakken kleren afgeven, kleren waar hun kinderen waren uitgegroeid. Het hoeft niet gezegd dat de nonnetjes de kleren gretig in ontvangst namen. En steeds waren de kinderen op post. Op zon- en feestdagen was het een gaan en komen naar en van de kerk; er was de vroegmis, de hoogmis, de Vespers en het Lof.
De leefwereld van de meisjes beperkte zich tot de kloosterwoning, een speelplaats, een moestuin, een grasperkje, een stukje boomgaard en de klaslokalen.

Laten we even Nadia aan het woord. Geboren in 1940, verbleef ze in het klooster vanaf haar 5 tot 13 jaar. "We verbleven heel veel tijd in onze leefruimte waar we speelden, werkten en er al eens een stil hoekje opzochten om onze catechismus te leren. Ons huiswerk maakten we samen aan de tafel en de een hielp de andere. Dagelijks stonden de grootste meisje rond de tafel om de aardappelen te schillen voor de volgende dag. We maakten op dat

moment al eens ruzie. Kijk hier in mijn arm. De mesjes waren scherp. Maar al bij al was er een goede sfeer. Wij sliepen op het hoogste deel, de zolder die ingericht was als dortoir. Enkele dakvenstertjes lieten wat daglicht binnen. -En bij het bekijken van de foto van het kloostergebouw.- Kijk achter dat dakkapelletje moesten we onze kleren passen. Weet je hoe ik mij chirokleedje moest passen?. Ik moest op mijn twee knieën zitten en de onderste rand van het kleedje moest de vloer raken. Zó, dat was een zedige lengte. Maar terug naar de slaapplaats. De bedjes stonden keurig op een rijtje. Vooraan stond een lange smalle tafel waarop onze waskom stond. Een grote waterkan werd aangedragen want lopend water was er niet. Na de was werd het vuile water met de emmer naar beneden gebracht. Het gebeurde wel eens dat bij het morgenkrieken na een strenge winternacht een ijslaag het water in de waskom bedekte. De zaterdag was het wasdag; er waren geen douches of ligbaden. Elk stond voor zijn waskommetje en waste zich volledig. Let op, het bleef een zedig wasje! Het vuile linnen ging in de wasmand. De zusters deden de was in houten kuipen. De grootste meisjes werkten al te graag mee en droegen het wasgoed naar "den bleek" achteraan in de hof. Daar moesten we dan het wasgoed open spreiden om het te laten bleken. Af en toe moesten we de was met water besprenkelen. Het water haalden wij uit de nabije waterput. Het wasgoed te drogen hangen aan de wasdraad was ook ons werk. We maakten al eens grapjes want het wasgoed van de nonnekens ging eveneens door onze handen. Strijken was dan weer de taak van de werkzuster.

Jaar in jaar uit, zomer en winter, iedere morgen wandelden de meisjes, klein en groot, onder begeleiding van een zuster naar de parochiekerk. Die kerk was tijdens de week een ijskelder. Als we de kerk verlieten sloegen we meermaals onze armen rond ons lichaam, kwestie van ons op te warmen.. Mijn handen leken soms wel vervroren. Maar als kind kon ik na enkele jaren en de talrijke kerkbezoeken al die Latijnse gezangen uit het hoofd meezingen. Goed hé !

In de zuiderhoek van de speelplaats stond een grot ter ere van Maria en Bernadette. Daar rook het steeds vochtig. Tijdens de meimaand werd er 's morgens dagelijks een rozenkrans gelezen. We zaten allemaal op onze knieën, en 't was toch soms zo koud.

Het slapengaan verliep als een ritueel. Na het uitkleden moesten wij op onze knieën zitten en bidden, dan bed in en slapen. Tijdens de vasten mochten wij niet snoepen maar mijn moeder die af en toe op bezoek kwam (niet alle meisjes kregen bezoek), bracht al eens een snoepje mee. Elkeen had in een kast een blikken doosje

staan. Daarin werden de lekkernijen opgeborgen en na de vasten deelden we mee aan de kinderen die niet veel hadden. De leeftijd speelde geen rol en de grootsten hielpen de kleinsten. Mijn moeder gaf me wel eens een vijffrankstuk dat ik 's maandags aan de zuster gaf die er dan voor zorgde dat het op mijn spaarboekje stond. Ha, en waar is de tijd toen we onze maandstonden begonnen te krijgen en ons moesten verversen op de vertrekjes op de speelplaats. Aan die toiletjes hingen van die korte deurtjes en het gebeurde al eens dat de kleintjes onder de deurtjes kwamen loeren. Dan was ik kwaad.
Het gebeurde eens dat mijn moeder geen geld had om mijn verblijf in het klooster te betalen. Dat moest maandelijks gebeuren. Zij kende een koolmijner die goedkoop aan steenkolen geraakte. Dus betaalde ze mijn verblijf door een hoeveelheid steenkool aan de zusters te leveren. Wel erg hé?
Mijn plechtige communie deed ik in het klooster. Ik mocht bij Roger Ceuterick mijn haar laten knippen. Ik had mooi lang haar en ik weet nog dat ik met kort haar buiten kwam. Mijn moeder kocht de kleren. Ik weet ook nog dat we tijdens de grote vakantie bij een boer aardappelen gingen rapen. Ha, dat waren mooie dagen. We gingen te voet tot aan de boerderij, ik weet niet meer waar maar 't was een eindje stappen. En we kregen daar van dat lekker boerenbrood met echte goede boter en plakken kaas. Dat smaakte want in 't klooster kregen wij geen boter op het brood. Voor dat werk kregen wij niets (nochtans betaalde de boer toen 25 fr per schof en als aardappelraper verdiende je dus algauw 75 fr per dag en dan werkte je van 8 tot 12 en van 13 tot 19).
Van het eten herinner ik mij nog die melkpap (karnemelk) waarin van die brokken zaten. Als de zuster het niet zag zette ik mij bord buiten aan de deur. Eten voor de poesjes. (die mochten nooit binnen komen).
's Zondags gingen we naar de chiro in de parochiezaal bij leidster Maria Deriemacker. Dan trokken we ons blauw kleedje aan met gele das. Tijdens de grote vakantie gingen we samen met de chiro van Ronse en Pater Michel op bivak. 'k Weet ook nog dat ik in het klooster eens heel veel zeer in mijn buik had. Dokter Roelens kwam bij mij en stelde een appendix vast. Ik werd in zijn auto gezet en de dokter voerde mij naar de kliniek op Hogerlucht te Ronse om geopereerd te worden. Enkele keren mocht ik bij klasvriendinnetjes gaan spelen o.a. bij de zusjes Roelens.
Maar al bij al… ik weet niet meer of ik mij toen ongelukkig voelde. "

Wie herinnert zich nog volgende zusters ? Zuster Leandrine , zuster Lucienne, Moeder Anna , zuster Lucilla., zuster Juliette, zuster Theodora . En de leken onderwijzeres van het 1ste studiejaar, juffrouw Angèle Dejonghe (geboren te Zulzeke in 1908, ze woonde nadien op het Heidje te Nukerke en overleed er in 1966), weliswaar ongehuwd want gehuwde onderwijzeressen verloren hun opdracht in het de christelijke scholen. Juffrouw Angèle gaf les tot aan haar op ruststelling in 1962. Enkele jaren later verdwenen de zusters. Ze werden vervangen door leken. Zo volgde Mariette Geenens Moeder Anna op als schoolhoofd.

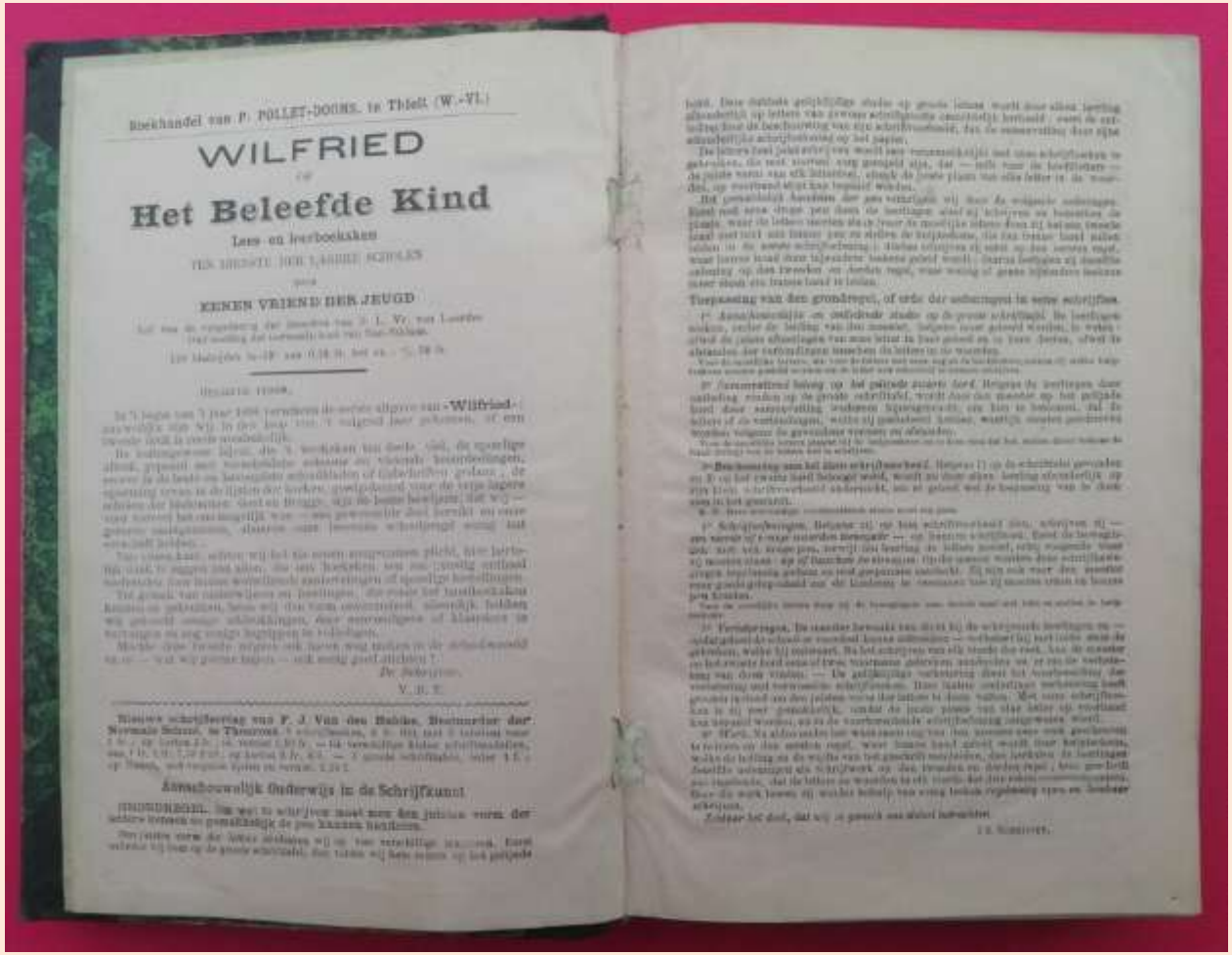
Boekhandel van P. POLLET-DOORS, te Thielt (W.-Vl.)

WILFRIED

of

Het Beleefde Kind

Lees- en leerboekaken

EENEN VRIEND DER JEUGD

Aanschouwelijk Onderwijs in de Schrijfkunst

Het boek, “Wilfried of Het Beleefde Kind” werd geschreven door broeder Hildegard-Maria (Hildegard Van Bruane) gediplomeerd aan de Bisschoppelijke Normaalschool Sint-Niklaas in 1891. In die tijd hadden de Broeders nog geen eigen normaalschool die werd in 1914 opgericht in Oostakker.

GEMEENTELIJK ONDERWIJS

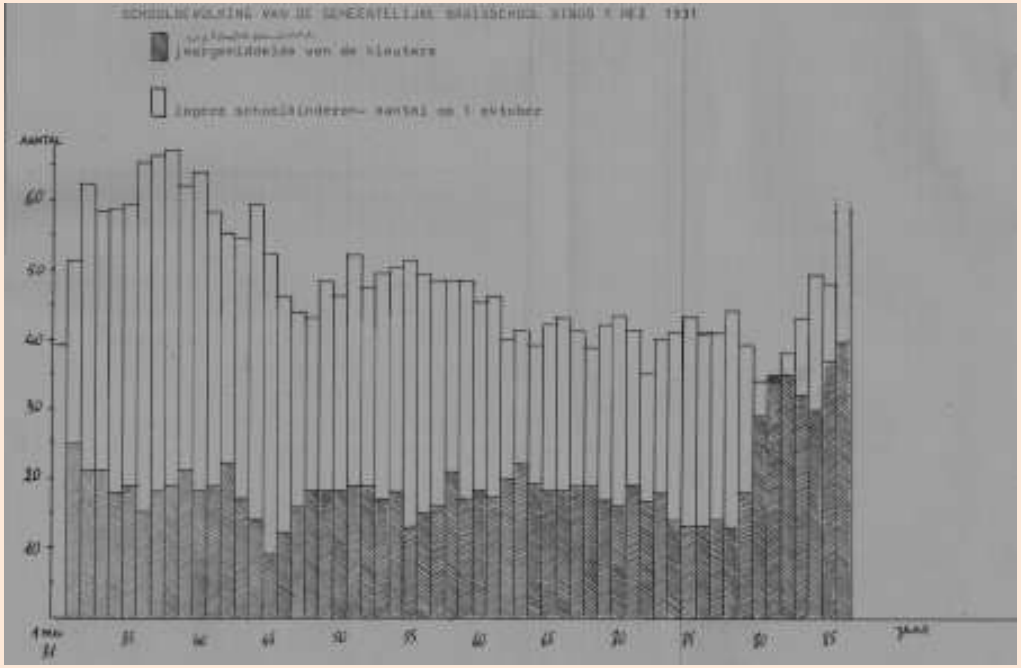

Evolutie van de schoolbevolking vanaf 1 mei 1932, zie staafdiagram.

Eerste onderwijsvorm in Nukerke

Het volksonderwijs in Nukerke nam een aanvang in de 18de eeuw. De parochie Melden-Nukerke kreeg z'n eerste onderwijsvorm in 1713 toen een zekere Piet Spileers een beurs stichtte om de arme kinderen te leren lezen en schrijven. De hoofdzaak was de jongeren in de katholieke godsdienst op te voeden. De eerste onderwijzer zou ene Jan Georges Signor zijn geweest. Een "Duitschman hier toegekomen met het duitsche leger". Hij gaf onderricht van 1719 tot 1729. Veel moet je je van dat onderricht niet bij voorstellen; de dames en heren vóór de klas waren in die tijd soms gewone "goede zielen" van de parochie die soms zelf met moeite konden lezen en schrijven. Ze hadden geen diploma. Kwamen in aanmerking om te onderrichten: "een juffrouw", de koster, de onderpastoor…

In 1834 telde men in Nukerke 447 gebouwen waaronder 402 huizen, 43 hoeven, een kerk en een gemeenteschool. (Annalen Ronse)
Op 7 mei 1835 werd in Nukerke Germonprez Nathalie geboren . Die werd kloosterzuster in de congregatie van de Zusters van Barmhartigheid op 29 augustus 1859. Ze stierf in het klooster in Zulzeke op 17 december 1897.

Nukerke wordt vanaf heden, sinds de Franse Revolutie, op de kaart gezet. Een belangrijke beslissing van het gemeentebestuur was de aanstelling van een dorpsonderwijzer. In de annalen van 1867 "Gemeente-Onderwijzers en aangenomen Onderwijzers in Oost-Vlaanderen" vinden we een zekere Pieter Amandus Germonprez die in 1833 naar Nukerke verhuisde en er les gaf in de gemeenteschool. Zijn zus Mathilde was er hulponderwijzeres (1867). Over de eerste gemeentelijke dorpsonderwijzer en oppermeester weten we het volgende. Pieter Amandus Germonprez oud 47 jaren gemeenteonderwijzer geboren te Kerkhove en wonende te Nukerke ten gehuchte Pontstraet, gehuwd met Barbara Vanhoutte oud 39 jaar en geboren te Anseghem, komt de geboorte van hun kind Guido aangeven dat geboren werd op 11 september 1850. In 1853 op 3 maart werd in het gezin Ivo Bonifacius geboren. Deze gemeenteonderwijzer stierf in Nederename op 14 november 1880. Op 22 maart 1887 overleed te Leupegem, na een lange, pijnlijke ziekte en gestrekt door de H Sacramenten, Hippolyte Léopold Germonprez. Hij was de zoon van Pierre (Pieter) Germonprez- Vanhoutte en liet 4 kinderen na. De begrafenis had plaats in Leupegem.
Het overlijdensbericht, toen nog in de Franse taal - of wat dacht je, luidt als volgt: "Monsieur Hippolyte Léopold Germonprez Inspecteur cantonal de l'Enseignement primaire à Audenarde né à Nukerke le 7 Mai 1833, décédé à Leupeghem (Audenarde) le 22 Mars 1887, après une longue et pénible maladie, muni des secours de le Religion." (Archief UG)

Aangezien er toen nog geen schoolgebouw voor handen was gaf hij waarschijnlijk onderricht afwisselend in groepjes en waarom niet bij hem thuis. Of stond die gemeenteschool er toen reeds ? We stellen ons voor dat de kinderen toen in zeer beperkte mate de lessen volgden. Veel plattelandsmensen zagen daar de behoefte nog niet van in. En... het was toen voor de onderwijzer van de gemeenteschool nog de "goeden ouden tijd"! Er was immers nog geen concurrentie; het katholiek onderwijs was nog in wording !
Jaarlijks kreeg het schoolhoofd van de gemeenteschool de opdracht om een aankondiging aan te plakken aan de inkom van het schoolgebouw. De affiche richtte zich tot de ouders om hen in te lichten over de inrichting van het onderwijs. Later zal de affiche het hebben over de leerplicht. Tot de jaren negentig was dit in voege. Ik weet niet of die affichering nog plaats heeft. Zie hierbij de affiche "Kosteloos lager onderwijs" anno 1843. (Oudenaarde)

Maar eerst enkele richtlijnen die de leerkrachten in opdracht van het ministerie moesten in acht nemen.

Richtlijnen voor leerkrachten uit het jaar des heren 1872

De leerkrachten moeten iedere dag de lampen bijvullen en de schoorsteen vegen.
Iedere leerkracht moet een emmer water meebrengen en een bak kolen voor de behoeften van de schooldag.

Besteed veel zorg aan het maken van de pennen.
Men kan de pennen aanpunten op de manier die het meest gewenst is voor iedere leerling afzonderlijk.

Mannelijke leerkrachten mogen per week één avond besteden aan het werven van een echtgenote, of twee avonden per week indien ze geregeld ter kerke gaan.

Na tien uur aanwezigheid in de school mogen de leerkrachten de resterende tijd besteden aan de lectuur van de Bijbel of andere nuttige boekwerken.

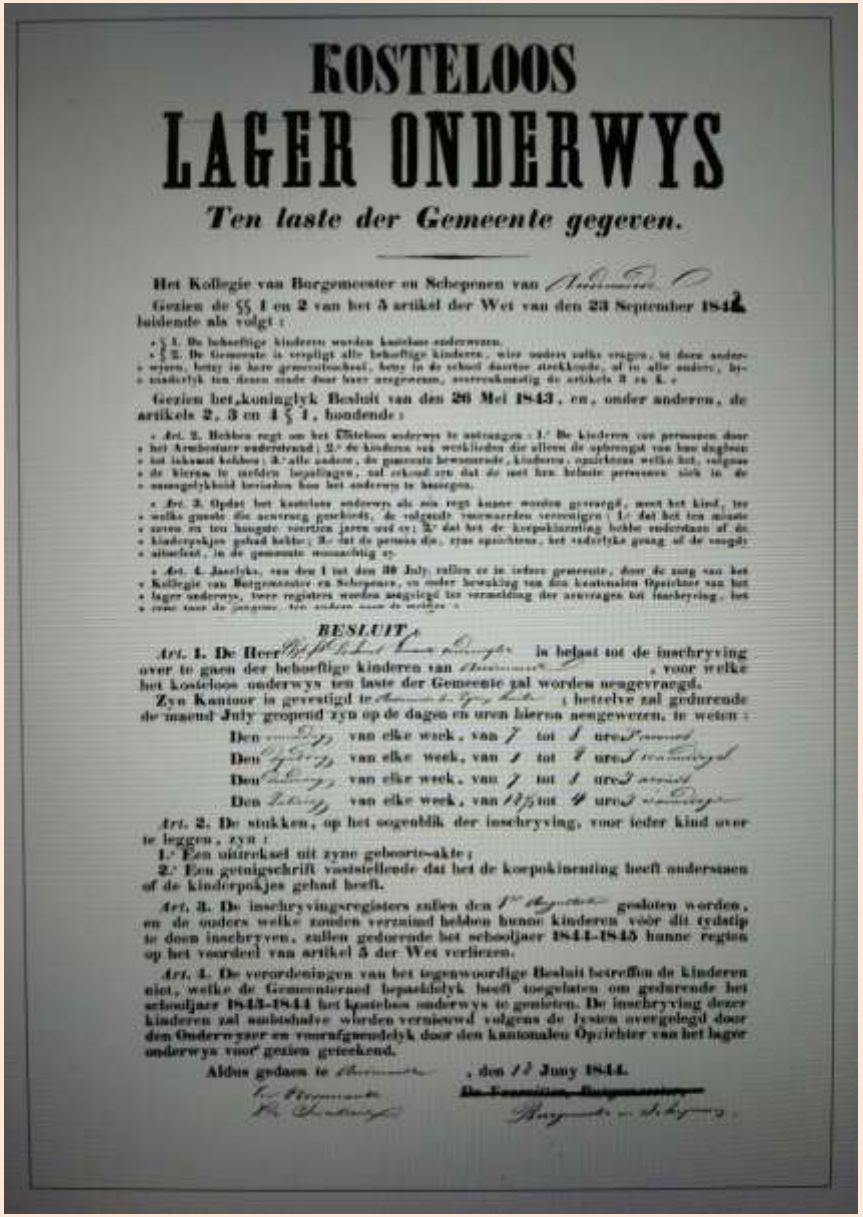

KOSTELOOS

LAGER ONDERWYS

Ten laste der Gemeente gegeven.

Het Kollegie van Burgemeester en Schepenen van

Gezien de §§ 1 en 2 van het 5 artikel der Wet van den 23 September 1842 luidende als volgt :

« § 1. De behoeftige kinderen worden kosteloos onderwezen.
« § 2. De Gemeente is verpligt alle behoeftige kinderen, wier ouders zulks vragen, te doen onderwezen, hetzy in hare gemeenteschool, hetzy in de school daartoe stekkende, of in alle andere, bruikbaarlijk ten dezen einde door haar aangenomen, overeenkomstig de artikels 3 en 4. »

Gezien het koninglyk Besluit van den 26 Mei 1843, en, onder anderen, de artikels 2, 3 en 4 § 1, luidende :

« Art. 2. Hebben regt om het Kosteloos onderwys te ontvangen : 1.° De kinderen van personen door het Armbestuur ondersteund ; 2.° de kinderen van werklieden die alleen de opbrengst van hun dagloon tot inkomst hebben ; 3.° alle andere, de gemeente bewonende, kinderen, ongeletterde welke het, volgens de kieren te zeeden bepalingen, zal erkend zyn dat de met hun behoeftige personeel zich in de onmogelijkheid bevinden hun het onderwys te bezorgen.

« Art. 3. Opdat het kosteloos onderwys als zoo regt kunne worden gevraagd, moet het kind, ten welke gunste die aanvraag geschiedt, de volgende voorwaarden vervuldigen : 1.° dat het ten minste zeven en ten hoogste veertien jaren oud zy ; 2.° dat het de koepokinenting hebbe ondergaan of de kinderpokjes gehad hebbe ; 3.° dat de persoon die, zyne opzichtens, het vaderlyke gezag of de voogdy uitoefent, in de gemeente woonachtig zy.

« Art. 4. Jaarlyks, van den 1 tot den 30 July, zullen er in iedere gemeente, door de zorg van het Kollegie van Burgemeester en Schepenen, en onder bewaking van den kantonalen Opzichter van het lager onderwys, twee registers worden aangevangen ten vermelding der aanvragen tot inschryving, ten zeeve van de jongens, ten anderen van de meisjes ».

BESLUIT

Art. 1. De Heer is belast tot de inschryving over te gaan der behoeftige kinderen van , voor welke het Kosteloos onderwys ten laste der Gemeente zal worden aangevraagd.

Zyn Kantoor is gevestigd te ; hetzelve zal gedurende de maand July geopend zyn op de dagen en uren hierna aangewezen, te weten :

Den van elke week, van tot ure
Den van elke week, van tot ure
Den van elke week, van tot ure
Den van elke week, van tot ure

Art. 2. De stukken, op het oogenblik der inschryving, voor ieder kind over te leggen, zyn :

1.° Een uittreksel uit zyne geboorte-akte ;

2.° Een getuigschrift vaststellende dat het de koepokinenting heeft ondergaan of de kinderpokjes gehad heeft.

Art. 3. De inschryvingsregisters zullen den gesloten worden, en de ouders welke zouden verzuimd hebben hunne kinderen vóór dit tydstip te doen inschryven, zullen gedurende het schooljaar 1844-1845 hunne regten op het voordeel van artikel 5 der Wet verliezen.

Art. 4. De verordeningen van het tegenwoordige Besluit betreffen de kinderen niet, welke de Gemeenteraad bepaaldelyk heeft toegelaten om gedurende het schooljaar 1843-1844 het kosteloos onderwys te genieten. De inschryving dezer kinderen zal aanstondsdaar worden vernieuwd volgens de lysten overgedragen door den Onderwyzer en voorafgaandelyk door den kantonalen Opzichter van het lager onderwys voor gezien geteekend.

Aldus gedaan te , den 12 Juny 1844.

De Secretaris-Burgemeester,

Vrouwelijke leerkrachten die huwen of zich op het slechte pad begeven dienen ontslagen te worden.

Iedere leerkracht, zal bij elke uitbetaling een behoorlijk deel van zijn verdiensten opzij leggen om ervan te genieten in de jaren dat hij aftakelt: zo wordt hij geen last van de gemeenschap.

Iedere leerkracht die rookt, alcohol in enigerlei vorm tot zich neemt, kansspelen bijwoont, herbergen bezoekt of zich laat scheren in een barbierswinkel, zal terecht aanleiding geven tot argwanende bedenkingen over onkreukbaarheid en rechtschapenheid.

De leerkracht die vijf jaar plichtsgetrouw en zonder fouten zijn taak heeft vervuld, kan een loonsverhoging van 25 cent per week ontvangen, mits akkoord van het Ministerie van Onderwijs.

Eind 19de begin 20ste eeuw: er woedt een plaatselijke schoolstrijd

"Ten gevolge van de wet van 1842 werd langs de Capellestraat (nu Pontstraat) een school met bijhorend schoolhuis opgericht. Er liepen meisjes en jongens vanaf de leeftijd van 6 jaar school. Beschrijving van het schoolgebouw: er was één grote klas voor de jongens en een kleinere klas voor de meisjes. Het plafon was heel hoog en op de noordenmuur van de jongensklas was een grote plattegrond van Nukerke geschilderd. De speelplaats met sanitair lag langs de Capellestraat waar ook de toegang tot de school was. De meisjes moesten

zich tevreden stellen met een klein klaslokaal en een kleine speelplaats achter het gebouw, aan de kant van de Mere. Het schoolhoofd was Theofiel Gilleman. Een zekere Marie, Chlotilde De Zaeytydt echtgenote van Theophile Holderbeke (schrijnwerker, °Sint-Maria-Lierde 1 december 1866) gaf aan de meisjes handwerk. Chlotilde woonde iets verderop, nu woning met huisnummer 45. Daar had haar man Theophile een schrijnwerkerij en er was zelfs een herberg ondergebracht. Vooraan stonden drie grote, mooie linden, die gerooid werden bij de heraanleg van de Pontstraat in 1970. In de volksmond heette het daar "aan kloaten fieli". In een officiële akte lezen we onder meer: "Het jaar negentien honderd, den twintigsten December om twee ure namiddag voor ons, Charles, Francis Van der Eecken, Burgemeester ambtenaar van den burgerlijken stand van de gemeente Nukerke zijn verschenen Theophile Holderbeke oud drij en dertig jaren timmerman en Hippoliet Van Lancker oud zeven en dertig jaren hoefsmid alhier beide alhier wonende en zijnde de eerste vader, de tweede gebuur van den overleden, dewelke ons hebben verklaard dat heden om negen en half ure voormiddag ten huize van eersten verschijner en wonende ten gehuchte Capellestraat overleden is Holderbeke Urbain-Leopold oud zeventien maanden, alhier geboren en hier wonende, zoontje van eersten verschijner en van zijne huisvrouw Marie, Clothilde De Zaeytyd oud vier en dertig jaren kleermaakster alhier wonende."

Ook toen werd er een plaatselijke schoolstrijd tegen een openbare school uitgevochten. De pastoor Dutordoir predikte tegen de liberale school. Om de toestand van die tijd goed te begrijpen moet men zich kunnen inleven in de politiek-sociale toestand van die periode. Na 1925 begon het mank te lopen met de gemeenteschool, het aantal kinderen verminderde tot er uiteindelijk maar één kind (Florent Brugge) overbleef en de school definitief werd gesloten. Meester Gilleman bleef nog enkele jaren wonen in het schoolhuis naast het lege schoolgebouw wonen. Na zijn dood werd het schoolgebouw als schrijnwerkerij ingericht. Nadien werd het bewoond door Aloïs Norga die het goed later doorverkocht aan de familie Hector Van Moorleghem, die in het schoolgebouw een mechanische maalderij inrichtte. We weten verder van meester Gilleman dat zijn zoon is gesneuveld op de eerste dag van W.O.-I. Uitzonderlijk voor die tijd was het feit dat meester Gilleman een "spreekmachine" (voorloper van de platendraaien) had. Hij zou ook driemaal getrouwd zijn, met een zekere Van Lancker, een Claus en met Gusta Tonneau. Na zijn overlijden is

zijn weduwe gaan wonen in het huis naast de school (nu huisnummer 14). " Ze is overleden in het rustoord in Louise-Marie.

Heden is de mensch, en morgen is hij verdwenen. Th. a K. B. I. H. 23.

✠

Bid voor de Ziel

van vrouw

MARIE MELANIE VAN LANCKER,

echtgenoote van

THEOPHIEL GILLEMAN,

lid der Kruiswegvereeniging

geboren te Peteghem den 16 Octobre 1856, en te Nukerke schielijk overleden den 22 Mei 1890.

—

Als het morgen is, denk dat gij den avond niet krijgen zult ; en, als het avond is geworden, wacht u van op den morgen te rekenen. De dag van morgen is onzeker ; en wat weet gij of het voor u zal morgen worden ? Wees dan immer bereid, en leef zoo, dat de dood u nooit in ongereedheid vinde. Th. a K. B I. H. 23.

Heer, handel met mij gelijk gij het goedvindt, volgens dat het u behaaglijkst is, en het meest tot uwe eer strekt.
Th. a K. B. III. H. 15.

Beminde Echtgenoot, tegen de gestrengheid en de wreede noodzakelijkheid der dood worden wij versterkt door den troost van binnen kort diegenen weder te zien, om wier afwezigheid wij treuren. (H. Hier). U verlatende vraag ik geene tranen, maar gebeden en offeranden. H. Ambr.

Zoet Hert van Maria, wees mijn heil. (300 dagen aflaat).

Mijn Jezus, bermhertigheid. (100 d. afl.)

Ronsse, sneldruk van Van den Daele.

*“ Theophiel Gilleman, was het eerste schoolhoofd van de gemeenteschool langs de Capellestraat (nu Pontstraat) in Nukerke. Een zoon, Joseph, sneuvelde in het begin van W.O.I. De familie Gilleman was afkomstig van Petegem. De eerste vrouw van Theophiel was Marie Melanie Van Lancker. Op haar doodsprentje lezen we: ”Heden is de mensch, en morgen is hij verdwenen * bid voor de Ziel van Marie Melanie Van Lancker, echtgenoote van Theophiel Gilleman, lid der Kruiswegvereeniging geboren te Peteghem den 16 October 1856, en te Nukerke schielijk overleden den 22 Mei 1890.” Bidprentje gedrukt te “ Ronsse, sneldruk van Van den Daele.”*

Hij huwde drie maal. Tijdens zijn derde huwelijk met Gusta Tonneau werden 2 zonen geboren. De oudste, Joseph-Theofiel-Guido, werd geboren op 13 juli 1918. Tijdens zijn beroepsleven was hij werkzaam als technisch tekenaar bij New Holland. Deze heeft tevens een aantal patenten op zijn naam staan onder de naam van Joseph TG Gilleman. Hij woonde destijds in Sint-Denijs-Westrem, was getrouwd en kreeg 6 kinderen en 7 kleinkinderen. De tweede zoon, Marcel, werd geboren op 8 januari 1923. Ook hij was later te werk gesteld bij New Holland. Hij werkte er als human recources medewerker, woonde in Sint-Denijs-Westrem, was getrouwd en kreeg 2 kinderen en 6 kleinkinderen. Hij overleed op 6 april 1986. Gusta is na de dood van Theofiel van Nukerke verhuisd naar Sint-Denijs-Westrem nadat ze eerst woonde in het villaatje nr. 14 naast de oude school. Ze is overleden in 1978.” (veel gegevens bereikten ons via Sarah Gilleman, een achterkleindochter van Theophiel)

Jaren 30: bouw van een nieuwe gemeenteschool

De school langs de Capellestraat was dus voor de katholieken een oord van verderf. Wie daar school liep zou in "d'helle" terecht komen. Op 't laatst had onderwijzer Gilleman nog 2 leerlingen: Richard De Bisschop en Franske Norga. In die tijd was pastoor Dutordoir pastoor te Nukerke en speelde er tevens voor burgemeester tijdens het bestuur van de Katholieken. 't Schijnt dat hij baas was van 't kerkhof en chef speelde in het hospice. De volksmond wist te verklappen dat de pastoor hier een paar nazaten heeft achtergelaten. Naast al die activiteiten bleven de pastoor en de onderpastoor preken tegen de liberale school. Dutordoir deed al wat hij kon opdat de katholieken bij een volgende verkiezing zouden boven zijn. Maar de liberalen wonnen en Armand Vandeputte uit Ten Abele werd burgemeester. Ondertussen zat de school zonder leerlingen en de oppermeester zonder werk. Bij zijn op ruststelling woonde hij nog een tijdje in de woning gelegen tussen de school en het hoevetje van R. Van Coppenolle.
De grootste opposant van de gemeenteschool, Paul Dutordoir, was hier dorpsherder van 1907 tot 1931. Hij overleed heel godvruchtig te Mariakerk (Gent) op 16 februari 1946.
Maar ondertussen werden er plannen gemaakt om een nieuwe gemeenteschool te bouwen... alweer door de liberalen.
Heibel om de gemeenteschool.
Onder het burgemeesterschap van Armand Vandeputte (Nukerke 17/10/1891) uit Tenabeele, dienstdoende burgemeester in de plaats van burgemeester 'T Sjoen (buiten strijd wegens ziekte), werd in 1930-1931 langs de Holandstraat een nieuwe gemeenteschool gepland. In oorsprong zou de nieuwe school komen op de hoek van de Holandstraat en de Weitstraat op een perceel grond van eigenaar Vanmaelsaeke Pierre, zoon vaan François, landbouwer en eigenaar van 9,22 ha. Maar na wat getouwtrek werd de school gebouwd op een perceel grond van eigenaar Devos Louis, particulier en eigenaar van de watermolen te Meulebroecke. De school werd gebouwd door een Fedor Vancoppenolle, gehuwd met V.Willems en wonende langs het Bakkerbos. Deze school omvatte naast het schoolhuis twee klaslokalen. Dit project kon verwezenlijkt worden dankzij het feit dat Armand Vandeputte (katholieke partij) zich bij een stemming aansloot bij de liberalen. Het zat zo; Armand Vandeputte, landbouwer in Ten Abeele, was niet aanvaard in de katholieke groep. Als reactie

vormde Armand samen met de liberalen een meerderheid pro nieuwe school. Wat heel veel heibel bezorgde bij de katholieken ! Ook behoorde Henri Van Maelzaeke (Nukerke 18/1/1873) uit Tenabeele tot de partij der liberalen. De tegenstanders dreven het zó ver te verkondigen dat het een "goddeloze en blauwe school" was. (tussen haakjes… Marie-Odette Van Maelsaeke vertelde dat meester De Merlier haar niet kon verdragen op school wegens het feit dat Henri Van Maelzaeke menigmaal verklaarde dat hij, de meester dus, door de liberalen verkozen was). *In oktober 1986, werd dit gebouw, dat jarenlang zodanig was verwaarloosd, afgebroken en vervangen door een moderne constructie gebouwd door BBC. De onverdraagzaamheid stak terug de kop op. Maar dat is weer een ander, lang verhaal. Ten slotte werd het nieuwe project op 17 september 1988 officieel ingehuldigd door burgemeester Michel Langie, socialist, die zich volledig had ingezet voor de verwezenlijking van het project.*

Periode 1930-1968

Na de teloorgang van het gemeenteschooltje, gelegen langs de Pontstraat, plande het gemeentebestuur in 1930 een nieuwe school. Om alle polemiek te vermijden met de parochiale scholen werd geopteerd de school ver van de dorpskern te bouwen. De nieuwe gemeenteschool zou op 't Holand komen, centraal gelegen wel is

waar, in een heel dun bevolkt gehucht dat hoofdzakelijk bestond uit landbouwbedrijven. Met de nieuwe inplanting op "Den Dries" wou het bestuur ook een oplossing bieden voor de bewoners die tegen het Nukerkes bos woonde op het gehucht Louise-Marie. In oorsprong werd een lap grond voorzien aan de hoek Hoolandstraat-Weystraat. Daar werd na wat gepalaver echter vanaf gezien en werd er gekozen voor een afhellend stuk weiland van Richard Vanderbeke Hoolandstraat 37. Richard was lederhandelaar. Deze lap grond grensde aan diens woning (nu Holandstraat 20) . Daar baatte zijn vrouw een winkeltje uit van kruidenierswaren. Kwatongen beweerden dat die hele beslissing een politieke koehandel was.

In de lente van 1931 was de firma Fedor Vancoppenolle uit het Bakkerbos te Nukerke, klaar met het gebouw, bestaande uit 2 klassen, een klein lokaal dat dienst deed als keuken, twee speelplaatsen gescheiden door een muur van betonplaten, een klein afdak, een toiletgebouw (zeg maar "vertrekken") en een kolenhok. Op 1 mei werd gestart met 2 leerkrachten: De Merlier Fedor werd schoolhoofd en Gremonprez Cécile werd als kleuterleidster aangesteld. Ze werd tevens belast met het vak vrouwelijke handwerken aan de meisjes van de lagere klas. 20 kleuters en 39 leerplichtige kinderen werden die eerste meidag ingeschreven. Tegen het einde van het schooljaar was het aantal leerlingen opgelopen tot respectievelijk 29 en 42. Het aantal leerlingen bleef echter stijgen zodat op 29 november 1932 mevrouw De Ronne-Herregat Julia benoemd werd tot kleuteronderwijzeres, terwijl Germonprez Cécile werd benoemd tot lagere onderwijzeres. (Ze ging met pensioen in 1957). Marietje De Raedt uit Tenhole gaf er ook tijdelijk les.

De kleuterklas met juf Cecile Gremonprez in mei 1932
Geogette Geenens is met een kruisje aangeduid.hv

De volksvertegenwoordiger A. Amelot uit Zingem zou een grote rol hebben gespeeld bij de benoeming van sommige leerkrachten. Gedurende de periode april-juni 1937 werd een kleuterklas aan de zuidkant van het bestaande gebouw toegevoegd. Ook het schoolhuis werd dat jaar gebouwd en was op 1 juni 1938 beschikbaar.

De speelplaats die oorspronkelijk bestond uit grind werd in 1952 verhard met betonstenen. Een fietsenbergplaats kwam er in 1961. Na de schooluren deed dit gebouwtje dienst als garage voor de Borgward van het schoolhoofd. De steenkoolkachels werden pas in 1967 vervangen door stookoliekachels. Deze verbetering kwam er onder druk van de hogere overheid omdat het gemeentebestuur voordien subsidies, die aan de school toekwamen, voor andere doeleinden had gebruikt. De stookolietank lag in het vroegere kolenhok, naast de garage. Drinkwater (leidingwater) kwam er pas in 1975. Voordien was er een "steenput" in de boomgaard . Vanuit de keuken werd het water met een handpompje naar boven gepompt. In dat zelfde keukentje kregen de meisjes van de 4de graad kookles. Er waren geen voorzieningen; enkel een arduinen pompsteen met een zware handpomp en in de hoek een fornuis waarop werd gekookt. Dit antiek, verroest kolenfornuis ging in 1968 naar de ijzerhandelaar. Bij de afbraak van de school bleek dat men er niet beter op had gevonden het regenwater van de speelplaats op te vangen in een regenput. Met het handpompje, tegen de muur van het afdak, pompte men dat water op om er de klaslokalen mee te kuisen.

Tijd voor een anekdote

Pastoor Dutordoir had in het heetst van de schoolstrijd zelfs luid verkondigd dat hij nooit of ter nooit een voet zou zetten in de gemeenteschool en dat hij er zeker geen catechismusles zou onderrichten. Het gemeentebestuur nam dat niet. Armand Vandeputte (gehuwd met Martha Roman en had een schoonbroer die priester was) en Henri Van Maelsaeke schreven een klachtbrief naar het bisdom. Enige tijd later moest de pastoor de parochie verlaten om directeur te worden in een klooster.

De nieuwe pastoor werd Reyns. De maandag na zijn inhuldiging stapte daar halfweg in de voormiddag toch wel die nieuwe pastoor zeker en zijn zus 't Holand op richting gemeenteschool met twee maanden boterkoeken van bij Michel. Daar werden alle leerlingen getrakteerd op boterkoeken en chocolademelk. Op

die wijze wou pastoor Reyns de relatie met de gemeenteschool weer goed maken.

Vanaf 1937 waren de drie klassen als volgt verdeeld: een kleuterklas, de klas met 1ste, 2de en 3de leerjaar en de klas vanaf het 4de tot en met het 8ste leerjaar. De meeste leerlingen waren kinderen uit het landbouwmilieu. Talrijk waren toen nog de "koeplekjes" met enkele "bunders" (ha) land. Terwijl de meisjes van de hoogste klas handwerk of huishoudkunde leerden, trokken de jongens met de meester naar de boomgaard met kippenhok of naar de moestuin waar ze leerden zaaien en oogsten. Alles moest worden onderhouden. Er was zelfs een duivenhok op de zolder van het schoolgebouw. Ook daar leerden de kinderen de liefde voor het vak. Voor die tijd een praktijk-gericht-onderwijs. Immers tot de jaren vijftig genoten praktisch alle kinderen enkel lager onderwijs; ze verlieten op 14 jarige leeftijd de school om aan het beroepsleven te beginnen. Enkele vooruitstrevende, begoede ouders, veelal landbouwers, lieten hun zonen het middelbaar onderwijs aanvangen. Meisjes moesten niet verder studeren want die werden sowieso in het huishouden ingeschakeld of

gingen "dienen" bij een rijke familie in de stad. Na de W.O.-II veranderde de tijdsgeest en kreeg de school meer aandacht.
De oorlogsjaren met hun armoede en honger waren nog maar pas voorbij maar de noodzaak bleef om de kinderen te leren hoe ze in hun basisbehoeften konden voorzien. Een andere reden waarom tuinbouw in het lessenpakket paste was het feit dat de school een plattelandsschooltje was, midden de velden en weiden. Landbouw was immers de grootste activiteit van de bewoners en minstens één zoon zou later vader opvolgen op het erf. De meeste kinderen van de landbouwers hielpen de ouders op het erf voor én na de schooltijd.
De meisjes van de vierde graad kregen een totaal ander programma. Natuurlijk de gemeenschappelijke lessen als rekenen, taal, godsdienst en de andere kennisvakken waren gemeenschappelijk. De expressievakken kwamen wekelijks aan de orde. De meisjes werden voorbereid op het huishouden. Het leerplan voorzag voor de meisjes een rubriek " huishoudelijke vakken" zoals koken en bakken, wassen en plassen, breien , naaien en haken en al van dies meer. Ook het kuisen was een onderdeel van het programma. Zo gaven de jongens en de meisjes met regelmaat de klassen een grondige beurt. Een kuisploeg was er nog niet. Voor al die kook- en breikunst beschikte de school over heel weinig infrastructuur.

KONINKRIJK BELGIË

Leerplan en Leidraad

In het schoolgebouw met drie klassen was er een lokaaltje van amper 3 op 4 dat men de keuken noemde. De schooldokter kreeg dit lokaaltje toegewezen als kabinet voor het onderzoek van de leerlingen. Landkaarten werden toen gebruikt om de half ontklede kinderen van privacy te voorzien.
De steenput in de boomgaard, amper 6 m diep, voorzag de school van water, al of niet drinkbaar. Er stonden één tafel en een paar stoelen met biezen zittingen. Naar verluidt zou ook de keuken (soms noemde men dat schotelhuis) van het schoolhuis dienst hebben gedaan als verlengstuk van de school. Daar leerden de oudste meisjes soep koken. De kinderen die op school hun boterhammetjes verorberden konden nadien tegen betaling

een kom soep bekomen. Jaren gingen voorbij .. de schoolbevolking groeide langzaam aan. De stadsscholen wenkten en sommige ouders vonden dat hun kinderen Frans moesten kennen om door het leven te gaan. Reeds vóór W.O.-11 werden veel boerenzonen naar Ronse, Leuze, Ath, Lessen, Celles, Pecq... gestuurd. In de jaren 30 was er in Berchem, aan de Schelde, in de Kloosterstraat een technisch instituut voor meisjes waar Frans de voertaal was. (zie verhaal bij Leontine)

Het schoolmeubilair in de twee lagere klassen stelde toen niet zó veel voor. Onder het bord lag een "trede", u weet wel, dat verhoogd houten podium waarop de pupiter van de juffrouw of de meester stond. Daarop heeft menig kind wel eens op zijn knieën gezeten. De duur van die straf stond in verhouding tot de zwaarte van de fout. Aan de muur vooraan hing een houten bord dat om het jaar met bordverf moest overschilderd worden want die verf versleet of pelde af . Onderaan het bord hing een houten passer, een meetlat, een houten graadboog en een stokmeter met metalen uiteinden. En, niet te vergeten het grote kruisbeeld boven het bord.
De leerlingen namen plaats op die fameuze zware, houten schoolbanken. De laatste bankjes werden verkocht in 1971 aan 50fr het stuk. Het waren banken met een vast schrijfpaneel en te midden een porseleinen inktpotje, met een dekseltje (meestal afgebroken). Wie herinnert zich nog de lessen "schoonschrift" ? In een dun schriftje moest worden met inkt geschreven. Een gedichtje én de nieuwjaarsbrieven werden met heel veel aandacht geschreven. Plots gebeurde een onheil! Plets! Een inktvlek midden op het grauwkleurige blad. Paniek bij het kind. Met een hoek van een rooskleurige buvaar (van het Frans buvard) werd de meeste inkt opgenomen. Bij bevel :"Pennen neer!" werd de pen of griffel naast het potlood in de uitsparing aan de bovenrand van het schrijfplaat gelegd. Om vier uur werden de pennen opgeborgen in een houten pennendoos. Tot halfweg de jaren 60 gebeurden veel schrijfoefeningen op "den buiten" nog met lei en griffel.
En dat belangrijkste schrift, noemde dat niet " Kladschrift" met die vervelende tafels op de achterflap. Als je het waagde in dat kladschrift met inkt te schrijven dan moest je flink oppassen of de uitlopende inkt zorgde algauw voor een klein schilderijtje. Zo slecht was de kwaliteit van het schrijfpapier. Gelukkig was de bic in aantocht. We waren gered. Geen boze blikken of uitbranders meer! Precies of we daaraan wat konden verhelpen. Wie herinnert zich nog de schriftjes "de zaaier"? Die waren van betere kwaliteit.

Het weinige schoolgerief werd op het einde van de schooldag opgeborgen in het vak onder het schrijfvlak. Wie niet moest "schoolblijven" kon naar huis. Een boekentas hadden we niet. Dat was niet nodig, toch niet om enkel de catechismus mee te nemen. Dat was zo'n half versleten boekje dat al jaren de tour van de klassen deed. En om een modern woord te gebruiken weet je nog welk didactisch materiaal de juffrouw of de meester gebruikte? Ja, die kartonnen wandplaten over de bijbel, de liturgie, de bij, de delen van de plant,...Tegen de achterwand hing die vergeelde kaart van Nukerke; gewoon het stratenplan en de namen van de buurgemeenten, zoals Sulsique, Ronse ... De school in Nukerke beschikte zelfs over tinnen inhoudsmaten (nu verdwenen). Wat een luxe! In het eerste leerjaar leerden de kinderen lezen d.m.v. die fameuze leeskaartjes die behoorden tot de leesmethode. Eerst de lettertjes leren en daarmee dan woorden vormen. De klassen waren gemengd terwijl de jongens en de meisjes op de speelplaats gescheiden werden (een vorm van coïnstructie). Seksuele opvoeding kwam er pas via de Schooltelevisie van de beginjaren 70, ten tijde van Roland Verstraelen. De enige kleuterklas was bemeubeld met lage houten tafeltjes waarrond de stoeltjes konden worden geschoven.

In 't midden van elk van de drie klassen stond een kolenkachel; zo'n zwarte cilindervormige ijzeren mantel op vier pootjes. s' Winters mochten de kinderen er hun drinkbus (pul) op zetten. Bij verstrooidheid of vergetelheid is bij het opwarmen menig pul bijna ontploft en spatte soms de inhoud tot op het plafond.

Niet vergeten dat er kolen op de kachel moesten. Het hete deksel liet men openvallen. Soms leek wel een vuurspuwer uit die vuurmond te springen. Die blies dan een stinkende zwarte walm uit. Vlug kolen gieten in die vuurmond. Dan klep dicht!. Gevaarlijk.... Kinderen mochten daar niet aankomen. Wie dichtbij zat zag er soms uit als een gloeiend kooltje. Wie aan het venster zat had het koud. In de winter bleven de klompen in de gang staan. Dikke wollen sokken hielden de voetjes van de kinderen warm.

Maar de vooruitgang ging snel. Het onderwijs werd meer en meer gedemocratiseerd en zodoende toegankelijk gemaakt voor iedereen. De stadsscholen kregen een grote aantrekkingskracht terwijl de plattelandsscholen in de verdrukking kwamen. Deze kregen immers het etiket opgekleefd dat ze de kinderen niet voldoende voorbereidden op een voortgezet en hoger onderwijs. Meer en meer ouders die wensten dat hun kinderen een diploma behaalden trokken hun kinderen vanaf de leeftijd van 12 jaar (soms ook eerder) uit de school weg en stuurden ze naar Ronse of Oudenaarde. Het eens zo rustig dorpsleven werd verstoord. Was

voorheen de verstandhouding tussen de beide onderwijsnetten goed – de beide scholen, vrije en gemeentelijke, gingen zelfs samen op schoolreis onder de leiding van de pastoor – de concurrentie kon niet uitblijven en grote middelen zullen worden ingezet. Men zei al eens spottend dat "de jacht op de zieltjes werd ingezet!"

Periode 1968- 1980

Hierna volgt het reilen en zeilen van de school en dit soms tot in de details.

Het werd 1968, een nieuwe start onder een slecht gesternte. De benoeming van een nieuw schoolhoofd was in zicht. Onder de kandidaten had Hedwig Vandenabeele wel de meeste kans. Hij voldeed aan alle voorwaarden en was een rasechte Nukerkenaar. Alhoewel ! Er zaten adertjes onder het gras. Tijd dus voor politieke spelletjes. De gemeenteraad was toen als volgt samengesteld: 5 zetels voor de CVP, 3 voor de liberalen en 1 zetel voor de socialisten. Dagen vóór de bewuste gemeenteraad speelde het jong CVP-raadslid cavalier seul want hij vond het nuttig om met zijn brommertje naar A. Schoelinck in Ronse (voorzitter van het COO) te stomen om zijn oren te luister te leggen in verband met de politieke gezindheid van de vrouw van de kandidaat. Was dat de voorbode voor de latere strijd ? De openhartige en goedlachse A. Schoelinck, die helemaal niet de politieke gezindheid kende van de familie, stuurde de man terug naar Nukerke met :" Och man , je kan op je twee oren slapen, dat is op en top CVP !" En de stemming kon doorgaan tijdens de zitting van 11 juni 1968. Was het toen een geheim dan nu zeker niet meer, 4 CVP-verkozenen én 1 oppositielid stemden voor de kandidaat. Het waren met name burgemeester André Hubeau, Cyriel Verhellen, Marc Capiau, Etienne Lippens én Georges Decuyper (liberaal). Felicien Verroken(CVP) echter onthield zich. De andere leden van de oppositie zoals daar waren, Denis Vander Beken, Maria Van der Donckt en Michel Langie, stemden tegen.

Gelukkig kon de school op 1 september zonder verdere problemen van start gaan. Eind december '68 ging Martha Deventer op rust en werd Cécile Roman in haar plaats aangesteld met ingang van 1 januari 1969. Vanaf dan startte een team jonge leerkrachten. Dat team was van plan tegen heug en meug het beste van zichzelf te geven om de gemeenteschool nog een generatie in leven te houden.

Het schoolteam heeft vanaf september 1968 steeds het been stijf gehouden tegenover de I.M. Het begon al met het kuisen van de klaslokalen. Het Schepencollege stond erop dat de kinderen en de leerkrachten maar zelf de

school moesten onderhouden. Wekenlang bleven de klaslokalen ongekuist, tot eindelijk het gemeentebestuur gemeentewerkman René Verhellen op pad stuurde om de lokalen en de speelplaats een grondige beurt te geven. Pas maanden later werd een "kuisvrouw" aangesteld met een wekelijkse opdracht van een zestal uren. Ondertussen was het leerkrachtenteam uitgebreid met een leraar niet-confessionele zedenleer – een doorn in het oog van sommigen – én een lerares manuele expressie. Daardoor kwamen er twee leergroepen bij. Maar waar die geplaatst? De lerares zedenleer heeft nog in de schoolgang cursus gegeven. Dat was niet vol te houden. Iemand van de I.M. had de idee uit te wijken naar de woning van Georges Verhellen en wetende dat vrouw Anna een goed jonk was werd de zitplaats dé uitverkoren plaats om de les niet-confessionele zedenleer te laten doorgaan. Kosten van verlichting, verwarming en "ambras" zouden vergoed worden. Die mensen wachten echter nog steeds op hun geld… ! Ondertussen is Anna op 29 juni 2016 overleden.
Om te voorzien in eigen beheer werd in november 1974 de eerste "manillenkaarting" ingericht. Een groot deel van de opbrengst ging naar educatieve activiteiten maar o.a. ook naar de betaling van de middagbewaking. De school kon zich voortaan vrijer ontwikkelen. Een van de eerste zaken die werden aangekocht was een frigo, tafelmodel. Toen dit langs de pers om aan de oren kwam van de schepen van onderwijs Joos Roman was deze niet te spreken.
't Was niet al ellende dat de klok sloeg. Het schoolteam en de ouders beleefden ook heerlijke momenten. Het kleuteraantal groeide gestadig zodat op 2 oktober 1981 een tweede kleuterklas kon worden opgericht. Weer een groot probleem. Plaatsgebrek.

Dankzij een grote inzet groeide, "tot spijt voor wie 't benijdt!", het aantal leerlingen jaar na jaar aan. Het ontbrak de school aan infrastructuur; geen stromend water, geen telefoon, er was plaatsgebrek, de verwarming deed het niet bij hevige vorst (de mazout stolde in de leidingen) … bovendien verkommerde het gebouw. Er vielen stukken plaaster naar beneden in een klaslokaal. Een klapvenster viel beneden op 20 cm van een leerling… Bij een bezoek van de hoofdinspecteur Van Istendael werd het schoolgebouw omzeggens afgekeurd. De inspecteur stuurde het schoolhoofd met een brief naar de burgemeester waarop werd medegedeeld dat de school haar subsidies zou verliezen indien er geen verbeteringswerken zouden worden

uitgevoerd. Het laconieke antwoord van burgemeester was: "Ze kunnen ons toch niets doen zolang als wij met plannen bezig zijn!" Welke plannen dat waren weten we nog niet.

Vanaf de jaren 1973 groeide het besef dat het schoolteam het niet alleen zou halen. Dus werd er een beroep gedaan op de ouders. Dát waren immers de "kiezers". Een ouderraad werd opgericht in 1972. Doel: druk te zetten op de I.M. De ouders streden voor een volwaardig onderwijs in hun eigen dorp. In die periode werd er ook contact opgenomen met de toenmalige voorzitter van de CVP, Henri Gottigny, om zijn CVP- groep in de gemeenteraad op andere gedachten te brengen. Hij verzekerde ons daarover te praten want "een goed gemeentelijk onderwijs is de vlag van de gemeente". Aldus de woorden van een ex-schepen van onderwijs in Ganshoren. Achteraf gezien hebben zijn wijze woorden niet te veel indruk gemaakt op zijn discipelen.

Het werd 1 september 1976. Wegens verhuis van het schoolhoofd kwam het schoolhuis vrij. En wat denk je? Ruimte voor de schooluitbreiding? Jawel!? Het bestuur verhuurde de woning onder de neus van de schoolgemeenschap aan een inwoner die zijn kinderen naar de vrije school stuurde. Zuivere provocatie! Toen het gezin in 1987 verhuisde werd het schoolhuis na veel poespas eindelijk ter beschikking gesteld van de school . Zo werd de grote slaapkamer vooraan het klaslokaal van de derde graad terwijl de 2de kleuterklas in de vroegere woonkamer onderricht kreeg. Wat een luxe... een klaslokaal van 3 op 4 ! Ondertussen bleef het bestuur hardnekkig weigeren te investeren in HUN school. Hun leidmotief bleef: "eerder vroeg dan laat verdwijnt die school toch!"

Een jaar na de fusie van de scholen kregen ook de kinderen van de Gemeenteschool te Nukerke het recht op een schoolbus. De leerlingen van de vrije school werden vervoerd met particuliere wagens. Op de smalle Nukerkse wegen gebeurde het al eens dat zo'n particuliere wagen midden op de weg bleef staan om zo de doorgang van de bus te verhinderen. Daarbij klonk al eens verbaal geweld vanwege de buschauffeur. Zo te zien geen stichtende voorbeelden in aanwezigheid van kinderen. Of niet soms?

"Ze" willen er alles aandoen om het gemeentelijk onderwijs te kelderen.

Juli-Augustus 1979

"Men" verspreidt roddels als zou de gemeenteschool een groot aantal leerlingen verliezen. De school was echter fier dat 10 leerlingen het 6de leerjaar met vrucht hadden beëindigd en naar het secondair onderwijs overstapten.

September 1979

Een kleuteronderwijzeres die wordt aangenomen in de vrije school van Nukerke was verplicht haar 2 kinderen, die schoolliepen in de gemeenteschool, mee te nemen. De schoolbus die rijdt voor het gemeentelijk onderwijs wordt 3 keer verhinderd zijn weg voort te zetten op een smalle weg omdat de bestuurster, die kinderen voor de vrije school vervoerde, haar wagen parmantig te midden de weg plaatste en niet wou wijken. Tot de boze buschauffeur uitstapte en de bestuurster toeriep: "Zoude nie beter opzij gaan met oi geitekot!" Er wordt ook geroddeld dat de middagmalen in onze gemeenteschool van slechte kwaliteit is, nochtans geleverd door een bekende traiteur. Waar ging het echter over? Feit was dat de kleuters in de gemeenteschool 22 frank betaalden en de kleuters in de vrije school het dubbele. Dus het eten is daar slechter. "Maar ja, zij moeten het maar weten."

November 1979

De pastoor, nochtans een verwoed kaarter, verschijnt heel even op de kaartavond. In die periode was zijn houding tegenover de leerlingen en de leerkrachten zeer koel.

Najaar 1979

Op initiatief van de schepen van onderwijs gaat een vergadering door in de school met als doel het uitpraten van alle valse betichtingen en insinuaties over de gemeenteschool. Waren aanwezig: de schepen, de

voorzitter van de ouderraad, de pastoor van Nukerke U. Heysse, de persoon die we mee verantwoordelijk achten voor het beschadigen van de gemeenteschool

De turbulente jaren 80

We werden slachtoffer van ons eigen succes. De school trok meer en meer kleuters aan. Op 1 oktober 1980 werd zelfs een tweede kleuterklas opgericht. Een kleuterleidster werd aangesteld vanaf 2 oktober 1980. Een lokaal was er niet. Dus alle kleuters in één klas met 2 kleuterleidsters of met een groepje kleuters in het keukentje van nog geen 4 op 4, op grote houten zitbanken. Niet te begrijpen in de 20ste eeuw! Na veel getalm werd het "afdak" afgesloten en werd er een primitief klaslokaal in ondergebracht. Al die voorlopige verbeteringswerken lagen niet zó maar voor de hand. De minste beslissing of zaak had veel voeten in de aarde. Neen, niet alles liep van een leien dakje. Ook in deze zaak nam het schepencollege nooit spontaan enig initiatief. Alle ideeën moesten vanuit de school komen. Ondertussen waren het schoolteam én de ouders het beu vast te stellen hoe weinig interesse het gemeentebestuur had in hun school. Daarop werd door de ouderraad beslist op 5 februari 1981, tijdens de gemeenteraad, een grote protestactie te voeren onder de CVP-slogan "Omdat mensen belangrijk zijn"! Grote paniek natuurlijk!

Nieuw gemeentebestuur vanaf 1983

De cvp verloor de volstrekte meerderheid en ging op 1 januari noodgedwongen in zee met de enige verkozen socialist Michel Langie die burgemeester werd. Zou het gemeentelijk onderwijs eindelijk de wind in de zeilen krijgen. Toen in 1983 het schoolhuis vrij kwam werden de ruimten na veel overleg eindelijk aan de school ter beschikking gesteld. Zo werd de grote slaapkamer vooraan het klaslokaal van de derde graad. Wat een luxe... een lokaal van 3 op 4 ! Dit na jarenlang "gepalaber", politiek "gemaneuvreer" en getalm van cvp-raadsleden . Er werd immers hard op de rem gestaan door sommigen. Ze waren de grote oorzaak van veel onverdraagzaamheid en afgunst t.o. de gemeentelijke basisschool. Men wilde ze laten verdwijnen, laten overnemen, laten doodbloeden... Maar de schoolgemeenschap stelde zich zeer hard op. Men was niet bang om

een protestmeeting te organiseren vlak voor en in het gemeentehuis te Etikhove. Ondertussen werden nieuwe plannen getekend voor een mogelijke nieuwbouw. De oude school werd leeggemaakt.

Het werd 1986

De 3 lagere klassen verhuisden naar de lokalen van de vorig jaar teloorgegane gemeenteschool achter het gemeentehuis. Voor de kleuters kon onze Inrichtende Macht geen betere locatie vinden dan de leegstaande, half verkommerde boerderij van A. Antrop langs de Mellinckstraat te Nukerke. Daar kregen dus een 35-tal kleuters hun eerste en zo belangrijke pedagogische opvoeding in de vroegere woonkamer van nog geen 4 op 4. Het eerste kleuterklasje zat nog meer gekneld in een slaapkamer van amper 3 op 4. In een andere slaapkamer deed dienst als "refter". Verder was er gelukkig een telefoonaansluiting, 1 toilet, een "schotelhuis", een speelplaats op het neerhof geplaveid met kasseikoppen … voldoende luxe en comfort voor onze jonge Maarkedalers. In oktober 1986, werd gans het schoolcomplex, dat jarenlang en danig was verwaarloosd, met de grond gelijk gemaakt en vervangen door een moderne constructie. De constructeur was Bekaert Construct. De onverdraagzaamheid stak terug de kop op. Tegenwerking alom. Tegenstanders haalden de tactiek van de jaren 30 boven. Maar ze beten in 't zand. Tenslotte werd het nieuwe project op 17 september 1988 officieel ingehuldigd door burgemeester Michel Langie, die zich volledig had ingezet voor de verwezenlijking ervan. Een doorn in het oog van zijn coalitieleden. Het ging zelfs zo ver dat leden van het schepencollege moeilijk deden over de procedure van de inhuldiging van de nieuwe gemeenteschool. Sommigen wilden het gebouw eerst laten inzegenen vóór de officiële inhuldiging.

Niet te verwonderen dat de pers op die toestanden gretig inpikte.

Enkele anekdotes .

Zaterdag 4 september 1982 beslist het schepencollege om de bus van het leerlingenvervoer die voor Nukerke rijdt van af 6 september niet meer tot op het dorpsplein van Etikhove te laten rijden. Reden ? De bus zou eventueel Etikhoofse kinderen meebrengen naar de gemeenteschool en dat wou men vermijden.

De toenmalige schepen van openbare werken liet in de Zakstraat het verkeersbord (C3) plaatsen zodat de schoolbus geen doorgang meer had en een grote omweg moest maken. Dat verkeersbord werd na protest bij het gemeentebestuur na enkele dagen weggenomen.

In de Turkyestraat woonde een huisgezin waarvan de kinderen naar de gemeenteschool gingen. Om daar te geraken moesten de kinderen de "los" nemen om tenslotte de Tenholeweg te bereiken. In natte seizoenen ploeterden de kinderen tot over hun enkels door de modder. De brave huisvader Georges trok naar burgemeester Hubeau om te vragen daar in de "los" een "camionske gravie" te storten. De burgemeester kon dat natuurlijk niet weigeren. Maar, die "gravie" kwam er nooit. Op de vraag van het schoolhoofd waarom dat niet doorging antwoordde de goede burgervader :"Mijne schepen van openbare werken wil dat niet uitvoeren"." Maar daar kunt gij toch wel iets aan doen zeker? " "Ja, maar ge kunt toch niet altijd ruzie maken!" En de zaak was af. Tussen haakjes, die brave huisvader was niet bij dezelfde ziekenbond als die van de schepen.

Het moet wel lukken dat de leerlingen van het 6de jaar jaarlijks in de prijzen viel t.g.v. een opstelwedstrijd uitgeschreven door de NSB-Oost-Vlaanderen. Het werd gebruikelijk dat tijdens de herdenkingsviering op 11 november aan "'t steen" de laureaten een geschenkje ontvingen van de voorzitter van de Nukerkse oud-strijdersbond. Na een paar jaar stak dat natuurlijk de ogen uit en was dat een héél pijnlijke doorn in het oog van de opposanten van de gemeenteschool. Het werd 11 november 1987. Van zodra de voorzitter het woord richtte tot de flinke leerlingen hadden het Nukerks cvp-gemeenteraadslid (M.B) én de vertegenwoordiger (N.V.M.) van de ouders van de vrije school het lef om aan de aanwezige kinderen van die school de richtlijn te geven uit protest deze officiële vaderlandlievende plechtigheid in groep én onder leiding van de twee eerstgenoemde te verlaten. Weliswaar een weinig stichtend voorbeeld!

Het werd september 1984. Er waren voldoende leerlingen om een derde lagere klas op te richten. Nu barstte de school echt uit haar voegen. Weer bleek de school te lijden onder haar succes. Nog meer plaatsgebrek en te weinig lokalen, een deftige refter ontbrak, middeleeuwse toiletten, geen comfort…. . Er was zelfs geen afdak voor de 100-tal kinderen. Niemand van het gemeentebestuur die er om maalde. De oppositie sprong bij om een oplossing te zoeken. Bijbouwen, nieuwbouw, containers, een keet….Voorlopig kwam daar niets van in huis. Ouders namen het initiatief. Iemand wist een keet te koop staan en belde er heen. Toen moet het wel eens gestoven hebben in het schepencollege want half september schoten de burgemeester Michel Langhie en de schepen van onderwijs Richard Vanderlinden uit de startblokken. Wie nam ook al weer het initiatief om bij boer Marc Devenijns te vragen of daar soms de "schone" plaats kon ter beschikking gesteld worden als uitwijkplaats voor de school. Uit pure compassie met de kinderen heeft Marie-Claire op 17 september vlug toegestemd. Bij een bezoek van de burgemeester en schepenen Vanderlinden en Desmet aan de "boerderijklas" op dinsdag 18 september werd de financiële en praktische kant van de zaak besproken. Om 15uur kwam de kantonnale inspecteur poolshoogte nemen en die zelfde avond nog werd een vergadering belegd met het schepencollege en de inspectie over de aanstelling van een leerkracht én over de spoedoperatie om tot een nieuwbouw over te gaan.

Op woensdag 26 september komt de burgemeester persoonlijk met een elektricien om bijkomende verlichting te plaatsen. Verder werd besproken: de veiligheid (hoge treden aan de voordeur), verven en behangen, verwarming. Die werken zouden worden uitgevoerd met eigen personeel. Bovendien moesten nog dringend nog nieuwe stoeltjes en kasten worden aangekocht. Omdat de schepen van openbare werken weer eens treuzelde en stokken in de wielen wou steken heeft burgemeester Langhie zijn vrouw Maria nieuw behangpapier op de muren gekleefd… !

Maandag 1 oktober 1984. Lieve Goessens werd aangesteld als klastitularis 2de graad en de kleuters doen hun intrede in "schone plaats" bij boer Devenijns. Maar de nodige werken waren niet uitgevoerd. De schepen

van openbare werken weigerde de gemeentelijke ploeg de opdracht te geven om de afgesproken werken te laten uitvoeren. Z'n sympathie voor het gemeentelijk onderwijs was dus niet zo groot. Maar dat wist men al !

Sommige kringen zagen met lede ogen aan hoe het gemeentelijk onderwijs bleef groeien en goed lag bij de bevolking. Dan maar wat politieke onzin vertellen. De cvp-raadsleden waren plots allen onderwijsspecialisten. (Tussen haakjes, op één uitzondering na, verkozen de raadsleden én het gemeentepersoneel hun kinderen naar het katholiek onderwijs te sturen). CVP-leden waren niet verlegen te pas en te onpas hun gemeenteschool in Nukerke in het verkeerde daglicht te stellen. Toen vanaf 03 januari 1982 een bijzondere lerares catechese werd aangesteld was het dorp te klein om te gaan verkondigen: "Ge moet nu eens weten, ze geven zelfs geen godsdienst meer in de gemeenteschool!" Dé figuur die grotendeels verantwoordelijk was voor al die rotzooi was M. B., een oud-leerling van de gemeenteschool. "Neen, mijnheer gij en uw kompanen zullen uit ander hout moeten gesneden zijn om te school ten gronde te richten!" Wat ook een heel pijnlijke doorn in het oog was van de tegenstaanders was het feit dat er in de school een cursus niet-confessionele zedenleer liep. Een normale zaak want op aanvraag van een ouder moet een cursus niet-confessionele zedenleer ingericht worden in een school van het Officieel Neutraal Onderwijs.

Maar de schoolgemeenschap gaf niet op. De ouderraad organiseerde zelfs een protestmeeting, voor en tijdens de gemeenteraad van februari 1981. De slogan luidde "omdat mensen belangrijk zijn". In die tijd een slogan waarmee L. Tindemans uitpakte. Ondertussen ontving het bestuur een petitie met 150 handtekeningen.

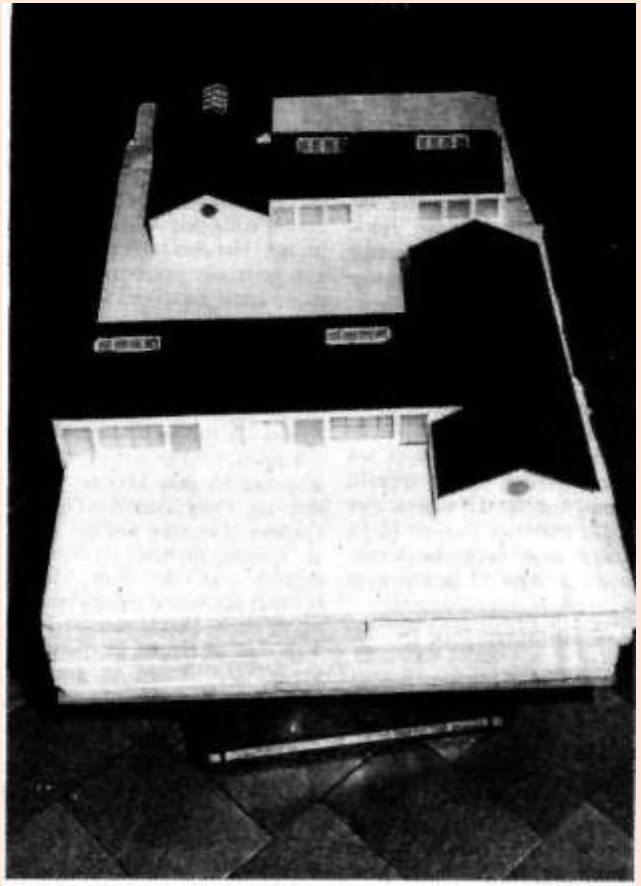

De Nukerkse leerlingen moeten het bij de start van het nieuwe schooljaar voorlopig stellen met een maquette van hun nieuwe

Ondertussen werden nieuwe plannen getekend voor een mogelijke nieuwbouw. Daar waar andere scholen een decennia moesten wachten om subsidies te krijgen, werd het dossier van de Gemeentelijke Basisschool met voorrang behandeld. De nood was immers héél groot. Burgemeester M. Langie wist de weg te vinden via Marc Galle, Vlaams minister. In oktober 1986, werd een begin gemaakt met de afbraak van de oude school. Er komt een volledige, nieuwe en moderne constructie. De constructeur was Bekaert Construct. Tenslotte werd het nieuwe project op 17 september 1988 officieel ingehuldigd door burgemeester Michel Langie, die zich volledig had ingezet voor de verwezenlijking ervan. De oude school werd leeggemaakt. De 3 lagere klassen verhuisden naar de lokalen van de vorig jaar teloorgegane gemeenteschool achter het gemeentehuis. Voor de kleuters kon onze Inrichtende Macht geen betere locatie vinden dan de leegstaande, half verkommerde boerderij van Antrop langs de Mellinckstraat te Nukerke. Daar kregen dus een 35-tal kleuters hun eerste en zo belangrijke pedagogische opvoeding in de vroegere woonkamer van nog geen 4 op 4. Het eerste kleuterklasje zat nog meer gekneld in een slaapkamer van amper 3 op 4. In een andere slaapkamer deed dienst als "refter". Verder was er godzijdank een telefoonaansluiting, 1 toilet, een "schotelhuis", een speelplaats op het neerhof geplaveid met kasseikoppen. Zo te zien voldoende luxe en comfort voor onze jonge Maarkedalers. Geluk dat het schoolteam en de ouderraad aan één zeel bleven trekken. Van de tegenstanders kwam niet veel fraais.

Niet te verwonderen dat de pers aan al het geklungel van het gemeentebestuur een dikke kluif had en niet naliet alles in kranten uitgebreid aan bod te laten komen. En de gemeenteschool van Nukerke kreeg zo waar meer en meer steun van een groot deel van de bevolking. De school kwam ook in de actualiteit dankzij de strijd én dankzij de goede pedagogisch resultaten. Volg maar even de onderstaande opsomming mee doorspekt met anekdoten van alle slag.

10 jaar schoolstrijd- chronologisch overzicht

1978
Februari: de gemeenteschool haalt de Diggiekrant
1 en 2 juli: Nukerke heeft flinke leerlingen
12 november: oud-strijders zijn Nukerke jeugd dankbaar
Nieuwe school verdeelt meerderheid te Maarkedal

1979:
korte uitleg over de school te Nukerke
Interpellatie van de schepen van openbare werken (sanitair en het verven van de lokalen zonder het schoolhoofd vooraf te verwittigen voor mogelijke hinder
Artikel met besluit "het botert niet te goed tussen het onderwijzend personeel en de schepen van openbare werken.
Juni: flinke leerlingen te Nukerke
Augustus: annonce in een plaatselijke krant

1980
Juni: In de Nukerke gemeenteschool zitten flinke leerlingen
Augustus: onder zware druk van het schoolteam publiceert de I.M. een annonce in de gemeentelijke uitgave

1 september: Schepen van onderwijs met vragen bestookt te Maarkedal (Laatste Nieuws)
16 oktober: Strijden voor gemeentelijk onderwijs te Nukerke
Oudercomité bezorgd te Nukerke
November: Verslag over de kaarting met 80 deelnemers en 200 sympathisanten

1981:
4 februari: Geen liquidatie van het gemeentelijk onderwijs
7 februari: Schoolkinderen eisen hun juf en hun school
27 februari: Gemeentelijk onderwijs in Nukerke door CVP-GB te koop aangeboden (De Volksvrijheid)
9 februari : Schoolperikelen in Maarkedal. Manifestatie door de schoolgemeenschap gemeenteschool Nukerke
11 februari: Betogen tegen schoolpolitiek te Maarkedal – Nukerke vecht voor gemeenteschool
Februari: Maarkedal "school" probleem te Nukerke
14 maart: Ouderraad bijt door te Nukerke(Laatste Nieuws)
30 april: Viering 50 jaar gemeenteschool Nukerke (AZ)
April: Volkssporten in Nukerkse gemeenteschool
Mei: 50 jaar Gemeenteschool Nukerke op 't Holand. Deze reclamebrochure werd over Nukerke verspreid met aankondiging van het feestprogramma van 10 mei én de aankondiging van de kleinkunstavond met Willem Vermanderen op zaterdag 16 mei
16 mei Sfeer, volk en zon in de Nukerkse gemeenteschool
6 mei: Een halve eeuw gemeenteschool te Nukerke (Het Nieuwsblad)
22 mei: Gemeentelijk onderwijs redden te Maarkedal (Het Laatste Nieuws)
11 jun: Maarkedalse raad wil dorpsscholen redden (Het Nieuwsblad)
Juni: Heibel om lerares in raad Maarkedal (Het Nieuwsblad)
September: Samen strijden voor gemeentelijk onderwijs te Maarkedal (Het Laatste Nieuws)
2 oktober: 2de kleuterklas wordt ingericht
5 oktober: Nieuwe kleuterleidster te Nukerke (Het Nieuwsblad)

7 oktober: Ouders ten strijde voor Nukerke gemeenteschool(Het Volk)
28 oktober: Eigen mensen genegeerd te Maarkedal (Het Laatste Nieuws)
23 oktober: Onveilig leerlingenvervoer te Maarkedal

1983
25 juni: Eerste barbecue van de gemeenteschool in de parochiezaal te Nukerke
Juni: Jeugdig schrijverstalent te Nukerke (Het Nieuwsblad)
Juli: Barbecue voor de gemeentelijke Basisschool van Nukerke (De Ronsenaar)
8 september: mogelijk opheffing van de zesde klas LO
8 september: Maarkedal kort (Het Nieuwsblad)
November: 2de lustrum kaarting met 88 kaarters
November: Nukerkse oud-strijders zijn schooljeugd genegen (De Ronsenaar)
December: 2de lustrum kaarting in Nukerkse gemeenteschool (Plus)
27 december: principepsbeslissing omtrent het bijbouwen van 2 klaslokalen alsook voor de aankoop van stoelen voor de Gemeentelijke Basisschool in de Holandstraat. Nog beslissingen uit Maarkedal. Verbeteringswerken aan de school te Nukerke voor 5 miljoen BFr (Pl.Krant) Drie jaar gemeentebeleid in Nukerke (repliek van de CVP). Al of niet bouwen van een centrale gemeenteschool. Problemen met het leerlingenvervoer gemeentelijk en vrij onderwijs. (IM vrij onderwijs geeft niet de juiste aantal meerijdende leerlingen op)

1984
3 januari: Gemeenteschool Nukerke breidt uit. Broederlijk akkoord tussen meerderheid en oppositie om 2 klassen bij te bouwen in Nukerke, een project waarover men al 2,5 jaar spreekt
24 mei: foto van de school in Pluskrant
24 mei: Maarkedalse politici moeten 100 X schrijven: “Ik zal voor nieuwe gebouwen zorgen” (Plus)
24 mei: Waar met school in Nukerke ? (het Volk)

Augustus: Voor het eerst laat het gemeentebestuur in haar uitgave een aankondiging verschijnen het gemeentelijk onderwijs wordt aangeprezen.(Info-Maarkedal)

September: Nukerkse gemeenteschool huurt tijdelijk noodlokaal vanaf 1 oktober 1984 (Het Nieuwsblad)

September: Interpellatie van de oppositie Maarkedal (Het Nieuwsblad)

11 september: Er is wel plaats voor een extra ambt in Nukerke (Het Volk)

September: Er is weer alarm, maar nu is het serieus (Pluskrant)
Herstellingswerken Nukerkse gemeenteschool "School" voorbeeld voor trage administratieve molen.(NB)

27 september: Raar maar waar, Maarkedal heeft zijn kinderboerderij, een origineel en goedkope oplossing om de schoonste plaats te huren in de boerderij van M. Devenijns voor het nijpend ruimtetekort in de gemeenteschool van Nukerke. (Plus)

23 september: Herstellingswerken gemeenteschool Nukerke, eerst voorlopig dan definitief(Plus)
De kogel zit nog steeds in Nukerkse gemeenteschool (Plus)

27 september: Nukerke gemeenteschool huurt tijdelijk noodlokaal (het Nieuwsblad)

23 oktober: Vereniging ter bevordering van het Vlaamse Boekwezen vzw stuurt een uitnodiging om aanwezig te zijn. op woensdag 31 oktober om 17 uur op de Boekenbeurs van Vlaanderen in Antwerpen (Pluskrant)

10 november : Kaarting in de Gemeentelijke Basisschool te Nukerke (De Ronsenaar)

1984

Maarkedal: Raad verdeeld over bouwplannen gemeenteschool (De Ronsenaar)

December: Op 1 januari 1985 wil Richard Vanderlinden, schepen van Onderwijs, van start gaan met gemeenschappelijk leerlingenvervoer (Plus)

1985

28 januari: Gemeenteschool Nukerke
Komt er schot in de zaak?

28 februari: College opteert voor nieuwbouw.
Gemeenteschool Nukerke blijft brandend actueel
Een lang verhaal (Het Nieuwsblad)
Aangepast bouwprogramma uitgewerkt
Nieuwbouw voor gemeenteschool te Nukerke (Laatste Nieuws)
Gemeenteschool Nukerke werd bekroond
Nieuwe gemeenteschool verdeeld meerderheid
Bauwens wil CVP-sommen niet oplossen (Plus)
Nieuwe gebouwen in september 1986 (Plus)

Juni: Oorlog en vrede in Nukerkse gemeenteschool
Eerste barbecue met 300 sympathisanten
Nieuwe school
Maarkedal gaf zegen aan vierde voorontwerp

Juli : Nukerke: Project wordt uitgevoerd in vier fasen
Raakt nieuwbouw gemeenteschool Nukerke af in september 1986 ? (Het Nieuwsblad)

November: Ook plaats voor bibliotheek? Nukerke naar nieuwe school

November: Nieuws van de Gemeentelijke Basisschool te Nukerke (Info-Maarkedal)

December: idem

21 november: Een ongeluksgetal ? 13 ja-stemmen voor Nukerkse gemeenteschool (Plus)

14 november: Maarkedal stemt verdeeld over nieuwe school
Kostprijs: 33 miljoen (Het Volk)
Gemeenteschool Nukerke: volgend jaar in de lente eerste steen ?

16 november: Zowel oppositie als meerderheidsleden uiten kritiek op miljoenenproject
Maarkedal beslist toch tot bouw gemeenteschool (Het Nieuwsblad)

1986

18 april: Maarkedalse gemeenteschool wordt gesubsidieerd (Weekblad Vlaamse Ardennen)

"Gemeenteschool Nukerke" niet in koelkast. De eerste steen van het nieuwe gebouw zal gelegd worden vóór 1 september 1986 (Het Volk) ondanks aangekondigde overheidsbesparingen

2 september: Etikhoofse gemeenteschool mist nieuwe schoolstart (Het Volk)
Nukerke krijgt zeker nieuwe gemeenteschool (Het Nieuwsblad)

3 september: Geen aannemer voor gemeenteschool Nukerke

9 september: Nog (onbeantwoorde) vragen rond gemeenteschool Nukerke. Zal Maarkedal financieel opdraaien?
Schepen van onderwijs. School was gedoemd om te verdwijnen
Nukerke schreef 102 leerlingen in (Het Volk)

22 september: De lagere afdeling van Nukerke vangt de lessen aan in de lege lokalen van de gemeenteschool in Etikhove.

Oktober: Nieuws uit de Gemeentelijk Basisschool
Wateroverlast op bouwterrein (afvoer gesaboteerd ?????)
Gemeenteschool Nukerke zorgt voor extra-uitgaven (Het Nieuwsblad)

2 oktober: Maarkedals onderwijs blijft het hangijzer (Het Nieuwsblad)
Aangepast bouwprogramma uitgewerkt
Nieuwbouw voor gemeenteschool Nukerke

6 oktober: de afbraakwerken starten van schoolhuis en schoolgebouw.

1987

27 mei: Een school zonder eerste steen
Nukerkse gemeenteschool kant en klaar in de vorm van een maquette (Plus)

13 augustus: Tweede keer, goede keer ?
Nukerkse gemeenteschool stuit op procedurefout

27 mei: Nukerke gemeenteschool in impasse
Aannemer eist half miljoen schadevergoeding per maand (Het Volk)

27 augustus: Kritiek op studiebureau (het Volk)

27 augustus:	Maarkedalse gemeenteschool in de slop
	Gemeentebestuur en aannemer met getrokken messen (Plus)

1988

7 januari:	De blijde en bange verwachting van 1988 (Plus)
13 januari:	Nukerke wacht af
	Nieuwe school als paasgeschenk? (Het Volk)
28 april:	" Als ik eens burgemeester was".
	Nukerke 2de op 13622 onzendingen 6de jaar (Gazet van Antwerpen)
April:	Als ik eens burgemeester was... (Info-Maarkedal)
23 mei:	Nukerke heeft zijn schoolwerk af
17 mei:	Problemen rond de oplevering
	Nukerke heeft zijn gemeenteschool (Het Nieuwsblad)
25 mei :	Deuren blijven nog dicht van Nukerkse gemeenteschool (Het Volk)
21 juni:	Nukerke school opent de deuren (Het Volk)
	"Als ik eens burgemeester was" (Info Maarkedal)
30 juni:	Nukerke beleeft sprookje met happy end (Het Nieuwsblad)
September:	School in de nieuwe Nukerkse school (Plus)
	Drie nieuwe gezichten in gemeentelijk onderwijs
3 september:	Inhuldiging gemeenteschool op 17 september
15 december:	Aannemer vordert ruim 9 miljoen op voor Nukerkse gemeenteschool (Het Nieuwsblad)

1990

September:	Nukerkse gemeenteschool wuift kleuterjuf uit (Pluskrant)
	Magda De Voet met pensioen (Plus)

1994

28 juni:	Schooldirecteur weet meer dan de burgemeester (Het Laatste Nieuws)
	Van schoolbank naar archief (Plus)
28 november:	Liever geen ontvangst in Maarkedalse gemeentehuis. (het Volk)
8 december:	Schooldirecteur weigert ontvangst op gemeentehuis (Plus)
15 december:	Gemeentebestuur bedreigde schooldirecteur (Plus)

2010

23 oktober:	Gemeente moet 148 000 euro extra kosten ophoesten.
	Rechter veroordeelt Maarkedal 23 jaar na bouw gemeenteschool. De inrichtende macht tref hier schuld wegens slecht opvolgen van het bouwdossier.
	Was het uit onwil of uit onkunde?

Hier volgt nog een de dagklapper met enkele belangrijke activiteiten en successen.

1968 jaarlijks sinterklaasfeest

1970 de school wint de hoofdprijs van de Melkbrigade. Nonkel Bob treedt op in de school

1971 de school biedt de leerlingen na de schooluren de gelegenheid een zweminitiatie te volgen in het zwembad van het College te Ronse

1973 eerste manillenkaarting in de school. Er komt zaad in het bakje. Voortaan kan de school het vervoer naar het zwembad betalen (zwemles om de 14 dagen). Zwemmen vonden onze inrichtende macht toen nog een overbodige luxe. De leerlingen betaalden in oorsprong 10Bfr per zwembeurt. Einde schooljaar behaalde de eerste leerlingen een zwembrevet van 25 m.

1976 oprichting van de ouderraad

1977 op 1 september 1976 oprichting van de ouderraad worden de gemeentescholen gefusioneerd omdat 2 scholen kampen met leerlingen tekort

1978 Jaar van het dorp. De 1ste graad wint bij een tekenwedstrijd

1982 Op 1 mei viert de school 50 jaar gemeenteschool op 't Holand met stoet, Vlaamse kermis, ballonvaart en een optreden van Willem Vermandere in de Visvijvers te Nukerke

1984 Vanaf dit jaar nemen de leerlingen van het 6de leerjaar deel aan een opstelwedstrijd uitgeschreven door de NSB-Oost-Vlaanderen
1988 eerste barbecue gaat door in de parochiezaal wegens plaatsgebrek op school
Verder waren er de sportactiviteiten op woensdagnamiddag en de vele leeruitstappen.

Verdere verbeteringen
Op 12 november werd een bewaakster voor het leerlingenvervoer én een persoon voor de middagbewaking aangesteld.
20 november 1982: het schepencollege nodigt de ouderraad uit. Er werd nog steeds gedacht om een oude keet te plaatsen. Goedkoop en heel tijdelijk(?).

Sommigen beweerden dat alle die spanningen rond het onderwijs er gekomen zijn omdat "de die van de plaatse" minachtend opkeken naar de boerkes van Den Dries. Het succes van de school daar was het laatste wat ze wilden.
Nu niet denken dat het al kommer en kwel was op 't Holand. Voor de prettige momenten én de successen zorgden we zelf. Er was vooreerst een goed schoolteam en een ouderraad die aan de kar duwde. Even een bekend gezegde van de ouders: " de school heeft wel geen schone façade maar 't is dat kloppend hart dat telt."

Ontstaan van de ouderraad in 1976 en zijn werking

Daar onze inrichtende macht, in casus het gemeentebestuur, niet al te zeer inschikkelijk was om de noden van hun school op te lossen werd na rijp beraad tussen het schoolteam en ouders beslist een ouderraad op te richten. Begin jaren 70 was een ouderraad reeds volop in opgang in vele Nederlandse basisscholen.

Op woensdag 19 mei om 19u45 werden de ouders uitgenodigd om aanwezig te zijn op een vergadering met als doel een ouderraad op te richten. Na een inleidend gesprek door de heer Eugeen Verhellen assistent RUG, lic. Psychologie en pedagogische wetenschappen werd o.a. bepaald op 26 mei 1976 over te gaan tot de verkiezing van de leden van de ouderraad. Het werden Moreau M., Ovaere G., Schiettecatte A., Smeets P., Spileers R. Vandenabeele Her., Van Hoecke M., Verplancken A. en Ysebaert M.. Deze negen ouders verkozen nadien de heer Marcel Moreau tot voorzitter. Deze nam zijn functie heel ernstig, voegde de daad bij het woord en klaagde in een aangetekend schrijven naar de inrichtende macht op 14 juni de grootste pijnpunten aan o.a. de onvoorstelbare toestand van de toiletten. Op 1 juni vertrok een schrijven naar Herman De Croo, Minister van Nationale Opvoeding waarin de ouderraad aanklaagde dat het gemeentebestuur van Nukerke geen enkel initiatief nam om de materiële toestand van de school te verbeteren. Op 8 juni ontving de voorzitter een schrijven van de minister waarin hij schreef :"Ik vraag aanstonds aan mijn diensten na te zien hoe het verslag van onze inspectie hieromtrent is. In de mate van de mogelijkheden en op basis van de inspanningen die de inrichtende macht zich ter zake zal willen getroosten, volg ik het geheel van uw bemerkingen met bijzondere aandacht."

Op 26 oktober ontving de ouderraad nogmaals een schrijven van de minister waarin werd medegedeeld dat door de inspectie werd vastgesteld dat "de toiletten verbeterd werden tijdens het schoolverlof 1976..." Verder meldt de brief dat de "de inspectie bij het Gemeentebestuur meermaals heeft aangedrongen om de toestand te verbeteren." Het gemeentebestuur werd verder aangemaand al het nodige te doen om de materiële inrichting van haar school, inzonderheid van de toiletten, volledig in orde te brengen zodat de veiligheid en de gezondheid van de leerlingen niet in gevaar zouden gebracht worden. Inmiddels wens ik mijn waardering uit te drukken voor de inspanningen die U en het Oudercomité zich ten bate van de gemeentelijke school getroost hebben."

Al dat schrijven én de aanmaning van een (liberale) minister viel natuurlijk niet in goede aarde bij de cvp-meerderheid.

Op 20 oktober schrijft Minister De Croo volgende nota naar de Directeur-Generaal van het bestuur ven het Basisonderwijs. " Overeenkomstig Uw in rubriek gemelde nota gelieve het U de gemeente uit te nodigen om de materiële toestand van de school, inzonderheid van de toiletten, volledig in orde te brengen zodat deze voldoet aan de voorwaarden inzake hygiëne en bewoonbaarheid. (zie art.24 § 2-6° van de wet van 29.5.1959)
De ouderraad van de schoolgemeenschap had niet vermoedt dat het al zijn energie zou moeten steken in vervelende onderhandelingen met de gemeente en haar pedagogisch opdracht maar op de tweede plaats kwam . Toch werden alle hens aan dek gezet om haar rol goed te vervullen. Vooral nu mocht de moed niet worden opgegeven aangezien de school de aandacht kreeg van de hogere overheid.
Tussendoor hadden de leden van de ouderraad de handen vol met het opstellen van haar statuten, het mede organiseren van de jaarlijkse kaarting in november, helpen bij het sinterklaasfeest of bij de leeruitstappen. Tot de jaren 85 was de jaarlijkse schoolreis van eind juni een grootse bedoening. Leerlingen, leerkrachten, schoolhoofd, ouders, grootouders trokken er op uit. Was dat in de jaren 68-70 met één bus, al gauw werden dat er 2 en was "de schoolreis" een aangename én leerrijke dag voor de hele schoolgemeenschap. Zulke gebeurtenissen stak een hart onder de soms strakke riem.
Op de ouderraad van 9 maart 1977 werd de Schepen van Onderwijs uitgenodigd. Het enige punt op de dagorde was "de verbeteringswerken aan de school." Het verslag meldt "een vergadering welke volgende positieve punten gaf: nieuwe ramen, verbouwingswerken eetzaal, centrale verwarming, nieuwe aansluiting toiletten, toilet voor kleuters.
De vergaderingen van 5 oktober en 19 oktober '77 werden resp. gewijd aan de organisatie van de kaarting en aan de verkiezing van een nieuwe ouderraad.
Op woensdag 16 november '77 organiseerde de voorzitter in afspraak met de hoofdonderwijzer een leeruitstap naar de suikerfabriek in Frasnes (Sucrerie de Frasnes-les-Buissenal)
Over de titel "schoolhoofd". De verslaggever meldde toen nog "hoofdonderwijzer", ook "schoolhoofd" werd veel gebruikt. Na verloop van jaren werd de algemene aanspraaktitel "directeur". Eind 1900 was dat nog "oppermeester".

Nog over leeruitstappen: wie herinnert zich nog het bezoek aan de "Melkerij" van Horebeke, aan de Centrale te Ruien, aan de Melkinrichting in Kruishoutem, aan de toneeluitvoering in de Beursschouwburg in Brussel (18 mei '77), aan de Straalbronnen, aan de Brouwerij Roman, aan de Efteling…. Het was nog de tijd dat de inrichtende macht geen heil zag in het bekostigen van de zwemlessen voor de leerlingen van de gemeenteschool. Dan maar met eigen middelen verder roeien want ondertussen was er een schoolkas waaruit zorgvuldig werd geput. Om een idee te geven; de kaarting van 18 november 1978 bracht netto 28 200,5 Bfr op. Een busrit naar het zwembad kostte de school toen 300 Bfr en het inkomgeld voor het gebruik van het zwembad bedroeg 10 Bfr per kind. Dankzij de schoolkas bezat de school een zekere vrijheid en kon zich verder zelfstandig ontplooien.

De ouderraad van woensdag 18 januari 1978 handelde o.a. over lessen Vernieuwde wiskunde voor de ouders en over lessen seksuele opvoeding. (Ja, toen moesten de ouders nog hun toestemming geven)

Een van de hoogtepunten voor de school was de uitstap met 2 volle bussen naar de Efteling op 1 mei 1979. Bewijs van goede sfeer en verstandhouding tussen ouders en schoolteam.

Tijdens de ouderraad van 28 februari 1979 werd in het kader van "Het jaar van het Kind" een sportraad opgericht en werd de schepen van onderwijs verwacht om uitleg te geven over de stand van zaken betreffende de verbeteringswerken. De schepen stuurde echter zijn kat, zo meldt het verslag, en na een telefoontje van het schoolhoofd naar de schepen bleek dat deze plots wegens beroepsreden niet aanwezig kon zijn.

Nochtans lag er weer een belangrijke vraag op tafel. Namelijk, wegens het feit dat de speelplaats een hellend vlak was en ongeschikt was om veilig aan sport te doen, stelden de ouders en het schoolteam voor om de boomgaard achter het schoolgebouw in te palmen om het als sportterrein te kunnen inrichten. Er moest eerst worden uitgevist of de boomgaard bij de school of bij het schoolhuis hoorde. Het schoolhoofd kon meedelen dat na lang aandringen er eindelijk een zandbankje werd aangelegd op het grasveldje vóór de kleuterklas. De paar schommeltjes op dat pleintje had de school zelf bekostigd. De toestellen werden geplaatst door het schoolhoofd. Ja, zo ging dat toen nog.

Op 28 juni nam de voorzitter van de ouderraad afscheid van de school. "Dit gebeurde in een aangename natte sfeer", als je begrijpt wat ik bedoel. In het dagboek van de ouderraad schreef Marcel Moreau het volgende mooi verslag. Het lijkt wel een hommage aan de school.
"Werking gedurende de drie voorbije jaren."
"De Ouderraad werd gesticht op 26 maart '76. Na drie jaar kan worden gesproken van zeer positieve resultaten, van een nauwe samenwerking met de leerkrachten en van een zekere positieve weerslag tot ver buiten de grenzen (van de gemeente, sic). Onze gemeenteschool is nu gekend. Van de Heer Vanderlinden , Schepen van Onderwijs, mag worden gezegd dat hij nauw samenwerkte met de leerkrachten en de ouderraad. Dankzij een goede samenwerking tussen deze drie organen mag worden gesproken van een echte bloei van deze school. Er is nog veel te doen ! Samen met de leerkrachten kan de ouderraad er voor zorgen dat de school tot een modelschool groeit. De ouderraad kan er toe bijdragen dat dit doel wordt bereikt."
Tijdens deze bijeenkomst werd de datum van de kaarting vastgelegd op 17 november 1979 en met een streefdoel om 2000 kaarten aan 10fr aan de man de brengen.
Ouderraad van 30 oktober 1979. Een nieuwe ploeg start met als voorzitter Dany Provost onder het motto: "Wij hopen met onze nieuwe ploeg evenveel prestaties te kunnen leveren als onze voorgangers." Het steeds weerkerend punt op de dagorde is de hygiëne (toiletten). "Na veel beloftes schijnt er niets of weinig gerealiseerd. Hierop wordt terug gekomen en we zullen niet nalaten voldoende hardnekkigheid aan de dag te leggen om tot een billijke oplossing te komen."
Andere bedenking: "... een heersend ongenoegen door een vorm van tweestrijd gevoerd door "niet de school zelf" doch door buitenstaanders allerhande om hun eigen blazoen te poetsen... vorm van chantage.... Waar gaan we naar toe ?"

Tijdens de vergadering van 11 december 1979 werden volgende punten behandeld: balans kaarting met netto-inkomen van 29 423,25 Bfr, leeruitstappen en nabespreking van de beperkte bijeenkomst met de leerkrachten en schoolhoofd, vertegenwoordigers van de ouders, schepen Vanderlinden en de uitgenodigde gast Urbain Heysse pastoor te Nukerke.
Onderwerp: tweestrijd tussen de twee scholen en de rol van de pastoor die een bedenkelijke rol speelde.

De schepen werd herinnerd aan zijn belofte de sanitaire uitrusting op te nemen in het budget van 1981 en dit voor te leggen aan het schepencollege.
Ouderraad van woensdag 23 april 1980 met gesprek over leeruitstap naar de drukkerij in Nukerke en een bezoek aan het museum/archief, de materiële toestand van de school, parking vóór de school.
Knelpunt. De afdeling Maarke-Kerkem en Etikhove tellen minder leerlingen zodat in september a.s. een klas minder kan worden gesubsidieerd. De bloeiende afdeling Nukerke zou zo een klastitularis, de jongste in de rij, kwijt spelen. Dat zou een ware ramp voor de Nukerkse school zijn. De schepen van onderwijs werd op de vergadering uitgenodigd. Er zou gezocht worden om een uitzondering op de regel aan te vragen aan het Ministerie van Nationale Opvoeding. De technische uitleg door de schepen gaf eigenlijk niet veel licht in de zaak. Na het inwinnen van info bij de bevoegde instanties zou na 16 april meer klaarheid brengen. "En nu maar duimen!" Er werd nogmaals beloofd iets te doen aan de toestand van de toiletten.
Vergadering van 25 september 1980
Op 22 september kregen de ouders volgende mededeling:
Beste Ouders,
Sinds geruime tijd doen allerhanden ongegronde, misplaatste en soms kwaadwillige geruchten de ronde over het wel en wee van onze gemeenteschool. Het is onze plicht klaarheid te brengen in deze toestand. Daartoe nodigen wij ALLE ouders uit op een uitzonderlijke informatievergadering op donderdag 25 september om 17u30 stipt. Wij dringen aan op een GROTE OPKOMST: het gaat tenslotte over belangrijke functies, nl. de opvoeding en het onderwijs van onze eigen kinderen in een eigen gemeenteschool...
Namens de ouderraad en de leerkrachten van de school.

Er werd door het schoolhoofd verslag uitgebracht over de vergadering die blijkbaar bij hoogdringendheid werd gepland door ...(weten wij niet) in het gemeentehuis te Etikhove op 16 september in aanwezigheid van de E.H. R. Windey, hoofdinspecteur van het katholiek onderwijs. Er was sprake van "overname" van de gemeentescholen door het vrij onderwijs. Na deze ontstellende voorstellen werden de leden (12 in aantal) van de ouderraad verkozen.

Nadien ging de vergadering door en werden allerlei voorstellen naar voor gebracht. " Ten gevolge van de bekende feiten werden de ouders uitgenodigd tot het voorstellen van acties. Volgende initiatieven zullen worden uitgewerkt: beleggen van een vergadering met de school van Etikhove, een petitie, een onderhoud met het schepencollege. "De algemene indruk was vrij positief". Voortaan zouden de leden van de ouderraad een verslag ontvangen van elke vergadering.

Vergadering op 3 oktober 1980 in de gemeenteschool te Etikhove.
Die avond werden het schoolhoofd van Nukerke, Hedwig Vandenabeele, samen met de voorzitter van de ouderraad , Dany Provost, uitgenodigd op de start van de ouderraad voor de school te Etikhove. Ideeën werden uitgewisseld, besluiten medegedeeld en werd besproken welke actie er zouden gevoerd worden. Er werd besloten een brief te sturen naar het schepencollege. Er leek een goede samenwerking tussen beide scholen in 't verschiet. De gemeenteschool van Etikhove, die niet over een kleuterafdeling beschikte, zal geen toekomst meer hebben vanaf het ogenblik dat de vrije katholieke school van Etikhove eenzijdig een jarenlange overeenkomst verbrak.
Het mocht niet baten want op 1 september 1986 sluit de gemeenteschool in Etikhove-dorp. Te weinig leerlingen waren ingeschreven.

Jubileum 50 jaar gemeenteschool *met een optocht vanaf 't Moleken in mei 1982*

Aankomst aan de school op den Dries

LAATSTE DAG OP DE BOERDERIJ

LAATSTE DAG IN HET OUDE SCHOOLGEBOUW

De leerlingen van de eerste graad

De derde graad onder het verbouwde afdak

De eerste kleuterklas

Speelplaats met de oude "vertrekken" zoals de volksmond zei.

Schoolgebouw in functie van mei 1932 tot en met september 1986.

School in puin

Gemeentepersoneel met René Verhellen komen mazouttank van het schoolhuis ontmantelen.

EINDELIJK AFBRAAK VAN DE OPHEFMAKENDE SCHOOL "DRIESJE"

Poclain
75

BOUW VAN DE NIEUWE SCHOOL DIE LETTERLIJK EN FIGUURLIJK VEEL VOETEN IN DE AARDE HEEFT GEHAD

Nukerkse gemeenteschool in impasse

HET. 27 aug 87

Aannemer eist half miljoen schadevergoeding per maand

MAARKEDAL — De firma „Bekaert Building Company" uit Anzegem die werd aangezocht om de ruwbouwwerken van de nieuwe gemeenteschool in de Nukerkse Holandstraat te voltooien, eist van het Maarkedalse gemeentebestuur een schadevergoeding van 15.000 fr. per kalenderdag. Dit bericht kregen we dinsdagavond aan de Maarkedalse raadstafel te horen uit monde van oppositieraadslid Thienpont die goed gedocumenteerd leek over de stand van zaken in het dossier van het nieuwe onderwijscomplex. Dat dossier lijkt meer en meer de vorm aan te nemen van een caroussel zonder einde. Alleen de kostprijs van de rondjes zou wel eens duur kunnen uitvallen...

De oppositieraadsleden Antrop, Capiau, Lust, Thienpont en De Meulemeester hadden een punt aan de dagorde van de jongste gemeenteraad laten toevoegen waarmee ze wat meer inlichtingen wilden losweken met betrekking tot de Nukerkse gemeenteschool. Raadslid De Meulemeester bekloeg zich bij het college over het feit dat zijn fractie al te veel met een kluitje in het riet wordt gestuurd wanneer vragen worden gesteld.

In het slop

Net als eenieder had De Meulemeester vastgesteld dat de werken aan de nieuwe gemeenteschool de jongste drie maanden duidelijk in het slop zitten. Een en ander is het gevolg van het uitblijven van de definitieve toewijzing van de werken met betrekking tot elektriciteit, sanitair en centrale verwarming. Zoals we in deze krant reeds hebben bericht werd een eerste aan-

in vloerbedekking voorzien vooraleer de elektriciteitsleidingen gelegd zijn. Op 26 februari reeds liet Bekaert in een schrijven aan het college weten dat het wenselijk zou zijn om de werken voor sanitair te laten aanvangen in de tweede week van april. Dat kon echter bezwaarlijk omdat op dat moment nog de eerste aanbesteding niet was doorgegaan. Bekaert die in het cohier een termijn van 120 werkdagen kreeg toegekend om de ruwbouwwerken te voltooien vroeg een eerste schorsing van de werken aan op 1 mei, later werd die datum herleid tot 11 mei. Die schorsing werd hem ook door het college toegestaan.

Pas op 30 juli liet de aannemer zijn eis tot schadevergoeding geworden: zijnde 15.000 fr. per kalenderdag als compensatie voor de ongebruikte materiëlen op de werf.

gens gemeentesecretaris Didier echter niet duidelijk vanaf welke datum hij die vergoeding nu juist opeist. Dat is een niet onbelangrijk detail want we spreken over een bedrag in de grootte orde van bijna een half miljoen per maand.

Wederrechterlijk

Niettegenstaande de werken als dusdanig vanaf 11 mei waren stilgelegd heeft Bekaert tijdens die schorsing toch voegwerken laten uitvoeren. „Hij heeft dus de schorsing die hem was toegestaan niet gerespecteerd" aldus het commentaar van gemeentesecretaris Didier. Veertien dagen geleden heeft het college de schorsing terug opgeheven en de aannemer in kwestie gesommeerd om de ruwbouwwerken die nog vóór de elektriciteitswerken kunnen doorgaan ook daadwerkelijk uit te voeren. Die werken omvatten ondermeer riolering en dakbedekking voor de som van nagenoeg 4,5 miljoen. Dat beide partijen het been stijf houden mag ondermeer blijken uit het feit dat de conducteur van de werken vorige week aan het college liet weten dat zijn firma op maandag 24 augustus wou starten met de vloerbedekking. Tijdens een inderhaast samengeroepen scheper-

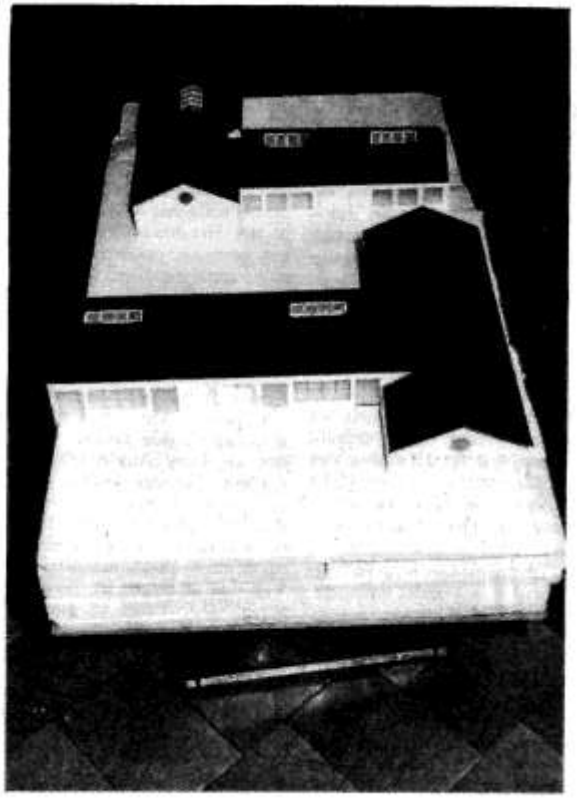

De Nukerkse leerlingen moeten het bij de start van het nieuwe schooljaar voorlopig stellen met een maquette van hun nieuwe

Sprokkels uit de gemeenteraad

Zitting van 25 januari 2011

PROTESTANTSE KERK VAN RONSE – JAARREKENING 2009 – ADVIES

De gemeenteraad verleent gunstig advies omtrent de jaarrekening 2009 van de Protestantse Kerk te Ronse.

GANIP MAARKEDAL – GOUVERNEMENTELE GOEDKEURING – AKTENAME

De gemeenteraad neemt akte van het gouvernementeel schrijven dd. 13.12.2010, houdende goedkeuring van het gemeentelijk nood- en interventieplan voor de gemeente Maarkedal.

DOSSIER BEKAERT BUILDING COMPANY NV/ GEMEENTEBESTUUR MAARKEDAL – BEROEP TEGEN VONNIS RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE OUDENAARDE DD. 27.09.2010 – AKTENAME

Gezien het belang van dit rechtsgeding en de repercussie ervan op het geheel van de gemeentefinanciën, oordeelde het college van burgemeester en schepenen het opportuun de werkelijke toedracht van de zaak aan de gemeenteraadsleden mede te delen, hoewel conform

- Art. 57§3-9° het college van burgemeester en schepenen bevoegd is voor "het vertegenwoordigen van de gemeente in rechte ingevolge artikel 193, behoudens in de gevallen, vermeld in artikel 193, tweede lid"
- Art. 193 van het gemeentedecreet uitdrukkelijk wordt gestipuleerd dat "het college beslist tot het in rechte optreden namens de gemeente"

Op 27.09.2010 bracht de Rechtbank van Eerste aanleg te Oudenaarde een vonnis uit dat ons tot op heden niet betekend werd.

De nv Bekaert Building Company diende echter op 22.12.2010 een verzoekschrift tot hoger beroep in waarvoor de inleidende zitting voor het Hof van Beroep (12de burgerlijke Kamer met 3 raadsheren) te Gent gefixeerd werd op 19.01.2011 om 9.30 uur.

Bij collegebesluit dd. 06.01.2011 werden aan onze raadsman Luc Blockeel, een aantal instructies meegegeven, die - in onderling overleg - enigszins werden aangepast als volgt:

- *In persoon te verschijnen op de inleidende zitting van 19.01.2011 of conform art. 729 Ger. W. aan de griffier vooraf schriftelijk te verklaren dat hij in de zaak optreedt namens het gemeentebestuur Maarkedal teneinde onze belangen verder te behartigen.*
- *Eveneens in beroep te komen tegen het integrale vonnis a quo dd. 27.09.2010*
- *De vorderingen in graad van beroep van de nv BBC integraal en ten grande te betwisten voor een bedrag van respectievelijk 116.326,86 euro (schadevergoeding wegens schorsing der werken) en 26.963,58 euro (meerwerken naast het parement) meer de kosten en de interesten.*
- *Ter voorkoming van een verdere escalatie van de moratoire en gerechtelijke interesten over te gaan tot een "kantonnement" van het gevorderde hoofdbedrag in eerste aanleg, zijnde 53.025,48 euro, vermeerderd met de helft van de gerechts- en expertisekosten, doch met uitsluiting van de gerechtelijke interesten, dit onder voorbehoud van alle rechten zonder enige nadelige erkentenis.*

De gemeenteraad neemt akte van de in deze zaak door het schepencollege gevolgde strategie.

FOTO’S UIT DE TIJD VAN TOEN

De kleuterklas van juffrouw De Ronne 1945

NUKERKE - De Nukerkse Holandwijk kreeg in het begin van de jaren dertig een eigen gemeenteschool. Op het einde van de jaren veertig zaten deze kleuters bij mevrouw De Ronne.
Achteraan vlnr.: Van Overmeeren, ?, Godelieve Devenijns, Monique Surquin, Edith Demerlier, Deraedt, Ghilain Willems, ? en ? Op de tweede rij: ?, ?, Surquin, Simonne Verhellen, ?, ?, ?, Monique Demerlier, ?, ?, ? en Bernice Antrop. Helemaal vooraan staat Marc Devenijns.

Foto: Lucien Willems.

1. Rita Van Nieuwenhuyze
2. Rita De Rooze
3. Hugo Coopman
4. Paul Verhellen
5. Dany De Temmerman
6. Marijke Vansieleghem
7. Brigitte De Coninck
8. Jozef Van der Eecken
9. Guy Ruelle
10. Eddy Hantson
11. Marie-France De Rooze
12. Lutgarde De Venter
13. Manuella Monart
14. Rita Lopez
15. Noëlla De Bock
16. Emilienne Ruelle
17. De Rooze Dirk
18. Luc Van Nieuwenhuyze
19. Georges Van der Eecken
20. Guy Ysebaert
21. Eric De Catelle
22. Luc Verhellen
23. Geert De Weer
24. Fedor De Merlier

Leerjaar 1-2-3 met juffrouw Germonprez

Schoolfoto van einde schooljaar 1945 van de hoogste klas van de Gemeenteschool in Nukerke

1.Verstraeten José.
2. Martens Ghislain
3.Mannens Adrien
4.Van de Walle Roger

5.Van Overtveldt Jeanne
6.Verhellen Elvire
7. Verhellen Lea
8. Geenens Mariette
9.Verhellen René
10.Waelkens Achiel
11.De Meue Adrien
12. De Poortere Roger
13. De Merlier Fedor
14. Merchiers Mariette
15. Vanden Heede Jeanne
16. Van Moorleghem Mariette
17. Denayer Cecile
18. Vanden Abeele Marcel
19. Merchiers Norbert
20. Verhellen Gerard
21. De Brauwere Adrien
22. Laurier André
23. Mannens Hubert
24. Willems Adrien
25. Van Moorleghem René
26. Aelvoet Robert

1. Adrien Mannens
2. Germain Van Moorleghem
3. André De Rooze
4. José Vanderstraeten
5. Maria De Weer
6. Julienne Demeu
7. Robert Aelvoet
8. Mariette Geenens
9. Vandenabeele Marcel
10. Marcel Verhellen
11. Annie Willems
12. Adelin martens
13. Janinne Van Overtveld
14. Lea Verhellen
15. Adrien Willems
16 .
17. Joseph Verhellen
18. Hubert Eechout
19. Elvire Verhellen
20. Rachel Schiettecatte
21. Georges Verhellen
22. Hubert Mannens
23. Roger Kestelijn
24. Janine Vandenheede
25. Nicole Deraedt
26. José Van de Walle
27. Nicole Roos
28. Juf Gremonprez

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

Kleuterklas met Magda De Voet in 1967

1. Rudy Willems
2. Olga Vandroogenbroeck
3. Christelle Verhellen
4. Christophe Ruelle
5. Sabine Aelvoet
6. Johan De Keukelaere
7. Nathalie Monart
8. Veerle Vandenabeele
9. Pascal Spileers
10. Carine Moreau
11. Johan Aelvoet
12. Gudrun De Wolf
13. Marleen Verhellen
14. Juf Cecile Roman
15. Frank Willems
16. Linda Aelvoet
17. Ingrid De Keukelaere
18. Pedro Vandroogenbroeck
19. Martin Schiettecate
20. André Deruyver

e
leerjaren 1-2-3

We deden al eens aan sport !

1ste schoolfeest in de vorm van een barbecue en wegens plaatsgebrek op school, ging het feest dan maar door in de parochiezaal.